

ZBERATEĽ® 2007

2

Ročník XIII.
Cena 55 Sk

ISSN 1335-8693

MESAČNÍK PRE ZBERATEĽOV • ODBORNÉ ČLÁNKY • INFORMÁCIE • INZERCIA

**Z PONUKY
FIRMY
ZBERATEĽ**

Ponuka ďalších námetov
a teritórií (40 – 42)

Výtvarný návrh na športovú známku – tenis

Zima aspoň vo výtvarnom
umení (12)

Nová slovenská
pamättná
strieborná
minca
(4 – 5)

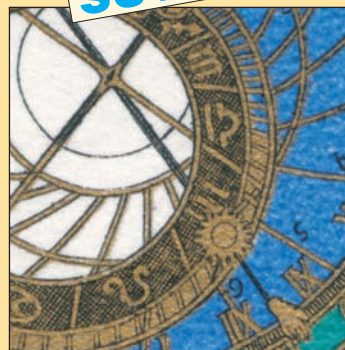

Aj fiškálne celiny majú svoju príťažlivú stránku (36)

Karner obdĺžnikového pôdorysu, v ktorom bol objavený poklad vo Svätom Jure (27 – 30)

SÚŤAŽ

Poznáte aj ďalšie zberateľské odbory? (30 – 31)

Príde na náš trh ďalší mobilný operátor? (14 – 16)

Vážení čitatelia,

aj keď sme pri návrhu obálky zimu poznali dovtedy len namaľovanú na švédskej známke, pri písaní úvodníka to bolo už úplne inak. Nuž, zima vždy niekoho prekvapí, deti príjemnejšie, vodičov na našich cestách už menej, ale najviac sú vždy prekvapení cestári. Nás však môže tešiť, že zima nám bude robiť dobrého spoločníka pri našej záľube. Veď máme možnosť uložiť známky do albumových listov, pritom osobne zhodnotiť uplynulý ročník, prípadne aj poslať hlas do ankety.

Tohtoročná emisná činnosť našej pošty sa začína v tomto mesiaci, vo vinohradníckej Modre sa chystajú privítať prvú „svoju“ známku. Aj Valentín príde s kyticou a vydavateľ pritom tiež avizuje prekvapenie, ale v tom lepšom zmysle slova.

K februárovému číslu Zberateľa

Podarilo sa nám realizovať aj jedno z odporúčaní redakčnej rady, keď prinášame prvé informácie o ďalších zberateľských odboroch. Zaujímať nás budú aj vaše ohlasy, vážení čitatelia, aby sme vedeli do akej hĺbky máme ísť, čomu sa venovať viac, a najmä, či nový seriál zatraktívni časopis a zapíše sa do vašej priazne.

S číslom časopisu vychádza už desiaty zväzok nášho katalógu slovenských známok a ďalších oficiálne vydaných predmetov filatelistického záujmu. Veríme, že v ňom nájdete všetky potrebné informácie.

Keďže aj viaceré poštové správy začiatkom roka naberajú sily a ich emisná činnosť sa nezačína prvým mesiacom, dávame viac priestoru numizmatike. Pokračujeme „školou“, v ktorej autorka pani E. Minarovičová vysvetľuje vonkajšie znaky mincí, a prinášame tiež príspevok M. Budaja a P. Nagyja o náleze vzácného pokladu mincí vo Svätom Jure. Vývoj našej známkovej tvorby a podiel slovenských umelcov v tomto procese v desiatej časti hodnotí A. Paulinyová.

M. Jobek v 106. Malom okienku telekartistu pokračuje o kandidátovi na tretieho mobilného operátora, D. Evinic píše o expresných balíkoch a J. Korený opisuje pôsobenie Slovákov v ďalšej misii OSN. R. Klíma rotačkou Stickney pripomína začiatky rotačnej ocelotlače u nás. Dali sme priestor aj vašim hlasom a názorom. Informujeme o rôznych filatelistických akciách, prinášame inzerciu a oznamy o zberateľských stretnutiach a ďalšiu atraktívnu ponuku.

Prajeme príjemné chvíle s časopisom a poteší nás ešte aj to, ak nám niečo o svojich zberateľských skúsenostiach napíšete.

Vaša redakcia

ZBERATEL'®

Ročník XIII. - 2007 • Číslo 2 • Cena 55 Sk

Z OBSAHU / CONTENTS / INHALTS

- **Z noviniek našich susedov** / Some new items of our neighbours / Aus Neuheiten unserer Nachbarn (5-8)
- **J. Korený: Slováci v misii OSN UNOMIL v Libérii v rokoch 1993-1994** / Slovaks in UNOMIL mission in Liberia in 1993-1994 / Slowaken in UNO Mission UNOMIL in Liberia (9)
- **E. Minarovičová: Malá škola numizmatiky (14) – Čo všetko si všímame na minci** / Short course of numismatics – All that we observe on a coin / Grundschule der Numismatik – Über das Münzenaussere in allgemeinen (10-11)
- **M. Jobek: Malé okienko telekartistu (106)** / Short column of a phonocard collector / Kurz über den Telephonkarten (13-15)
- **D. Evinic: Nálepky na náhle (expresné) balíky** / Labels on Express parcels / Etiketle an express Pakete (16-17)
- **R. Klíma: O jednom zabudnutom výročí** / On a forgotten anniversary / Über einen vergessenen Jahrestag (18-20)
- **I. Lužák: Zlatá horúčka a termografická farba** / Gold fever and thermographic colour / Goldfieber und thermografische Farbe (22)
- **A. Paulinyová: Znáмка a známková grafika (10)** / Postage stamp and stamp graphics / Briefmarken und Entwurf von Briefmarken (24-26)
- **M. Budaj – P. Nagy: Výnimočný poklad mincí zo 17. stor. zo Svätého Jura** / Extraordinary coin treasure from 17th century from the village of Sv. Jur / Außergewöhnlicher Münzenschatz aus dem 17. Jahrhundert in Svätý Jur (27-30)
- **Red.: Predstavujeme ďalšie zberateľské odbory** / Introduction of new collectors' interests / Über weitere Sammlungsfächer (30-31)

ZBERATEL®

Mesačník pre filatelistov, numizmatikov, filokartistov, zberateľov telefónnych kariet a iných predmetov zberateľského záujmu

■ **Vydavateľ:** Anton Kulhánek ml., Bratislava. Registračné číslo časopisu: MK 1188 / 95 zo dňa 1. 2. 1995 | ISSN 1335-8693

■ **Adresa redakcie:** ZBERATEL, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 02/44 250 149, e-mail: zberatel.redakcia@chello.sk.

■ **Redakčná rada:** RNDr. Milan Antala, dr. Ondrej Földes, Ing. Marian Jobek, Ing. Miroslav Gerec, PhDr. Elena Minarovičová (predsedníčka), Mgr. Antónia Paulinyová, RNDr. Michal Zika a dr. Severín Zrubec (čestný predseda).

■ **Redakcia:** Ing. Peter Malík, Ph.D. - šéfredaktor, Anton Kulhánek - člen redakcie, Martina Đurkáčová - grafická úprava, RNDr. Milan Antala - jazyková úprava, Mgr. Pavol Ondráška - preklad do angličtiny.

■ **Cena a predplatné:** Cena za jeden výtlačok 55 Sk. Pri odbere 11 ks a viac vydavateľ poskytuje 20% zľavu. Celoročné predplatné na rok 2006 (vrátane poštovného): Pre abonentov zo Slovenskej republiky 550 Sk, pre abonentov z Českej republiky 982 Sk (785 Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 1165 Sk (32 €), pre abonentov zo zámorských krajín 1490 Sk (53 USD).

■ Zasielanie príspevkov a inzerátov: Články napísané strojom, na počítači (PC formát WORD) zasielané elektronickou poštou, na počítačových disketách alebo na CD. Obrázové podklady na ilustráciu formou zapožičania originálov na základe dohody, elektronickou cestou naskenovaných obrázkov (formát BMP, JPG alebo TIF, min. 300 dpi) alebo zaslaním kvalitnej reprodukcie.

Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s ktorých obsahom sa nestotožňuje. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

■ **Tlač:** Tlačiareň KOMPRINT, Borinská 8, 841 03 Bratislava 47, ☎ 02/6446 2403, fax: 02/6446 2404, e-mail: komprint@mail.eurotel.sk, www.komprint.com

■ Číslo 2/2007:

Redakčná uzávierka 19. januára 2007
Do tlače zadane 25. januára 2007
Dátum vydania 30. januára 2007

INFORMÁCIE O SLUŽBÁCH ZBERATEĽA

INZERÁTY

Cena jedného aj začatého riadku inzerátu je 25 Sk. Za zvýraznenie rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme zľavu 30%. Abonentí časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. V záujme uverejnenia presného znenia inzerátov žiadame ich písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Za obsah zodpovedá podávateľ, inzeráty vecne neupravujeme a uverejňujeme ich v došlom poradí.

KOMERČNÉ INZERÁTY A REKLAMY

Cenu za uverejnenie plošných komerčných inzerátov a reklám na vnútorných čiernobielych stranách podľa dodaných predlôh účtujeme podľa požadovanej veľkosti plochy:

Celá strana A5 (128 x 180 mm)	3 200 Sk
Polovica strany A5 (128 x 90 mm)	1 900 Sk
Štvrtina strany A5 (64 x 90 mm)	1 000 Sk
Jedna osmina strany A5 (64 x 45 mm)	550 Sk

Pokiaľ nie je dohodnuté inak, redakcia si vyhradzuje právo rozhodnúť o mieste uverejnenia reklamy v časopise. Grafickú úpravu reklám, uverejnenie reklám na farebnej strane a iné neštandardné požiadavky, účtujeme podľa osobitného sadzobníka alebo na základe dohody.

OZNAMY O PODUJATIACH

Informácie nekomerčného charakteru o výmenných schôdkach, burzách a zberateľských stretnutiach sú uverejňované bezplatne.

PONUKA FIRMY ZBERATEL

V tejto rubrike ponúkany materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEL, Račianske myto 1/D, 831 02 Bratislava, ☎ 0911 250149, e-mail: zberatel@chello.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10.00 do 18.00 hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám firma účtuje poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia (pokiaľ nie je uvedené inak) vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ. Všetkým abonentom časopisu firma poskytuje na ponúkaný tovar zľavu vo výške 5 %.

PLATBY ZO ZAHRANIČIA

za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál

- z Českej republiky: na účet Anton Kulhánek, číslo účtu 147 1883 123/0800, Česká spořitelna, pobočka Trutnov, do správy pre prijímateľa uveďte meno a druh platby

- z ostatných štátov Európy a Zámoria: na účet Anton Kulhánek-Zberateľ, číslo účtu 0170170280/0900,

Slovenská sporiteľňa, a. s., Bratislava,

IBAN: SK66 0900 0000 0001 70170280

BIC: GIBASK BX

PLATBY V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál

- peňažnou poukázkou typu H v hotovosti na adresu predajne Zberateľ, Račianske myto 1/D, 831 02 Bratislava,

- peňažnou poukázkou typu U v hotovosti na účet číslo: 0170170280/0900; vo

variabilnom symbole uveďte číslo zo spravidelného listu k zasielanému tovaru,

- prevodom z účtu na náš účet č. 0170170280/0900; v správe pre prijímateľa uveďte predmet platby, v prípade predplatného uveďte adresu, na ktorú máme časopis poslať.

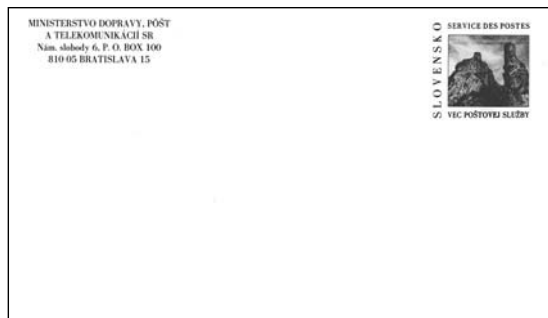
Redakcia Zberateľa je na pôvodnej adrese Račianska 17, ☎ 02/44 250 149, e-mail zberatel.redakcia@chello.sk návšteva redakcie v utorku 10.30 – 12.00 hod., 13.30 – 16.00 hod. Iný termín po dohode.

NOVÉ SLOVENSKE POŠTOVÉ ZNÁMKY A INÉ ZBERATELSKÉ MATERIÁLY

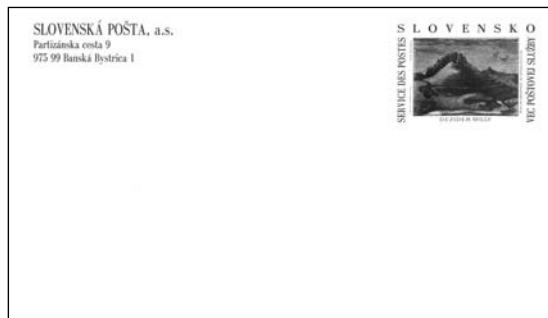
■ CSO: Hrad Devín

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky, Nám. Slobody 6, 810 05 Bratislava 15,

vydalo 5. decembra 2006 na reprezentačné účely služobnú celinovú obálku podľa výtvarného návrhu Karola Felixa s upravenou kresbou známky Hrad Devín (č. 379) bez vytlačenej nominálnej hodnoty. Nad známkou je text SERVICE DES POSTES, pod známkou VEC POŠTOVEJ SLUŽBY. Obálka Conqueror s prievitkou má rozmery 219 x 110 mm a v náklade 2 550 kusov ju vytlačila tlačiareň TAB Bratislava. Celinovú obálku používalo ministerstvo na posielanie vianočných a novoročných pozdravov.

■ CSO: Dezider Milly – Krivý jarok

Slovenská pošta, a. s., Partizánska cesta 9, 975 99 Banská Bystrica 1, vydala 6. decembra 2006 na reprezentačné účely služobnú celinovú obálku s použitím upravenej rytiny Františka Horniaka známky z emisného radu Umenie, Dezider Milly: Krivý jarok (č. 385), bez vytlačenej nominálnej hodnoty. Na ľavom a pravom okraji známky je text SERVICE DES POSTES / VEC POŠTOVEJ SLUŽBY. Obálka Conqueror s prievitkou má rozmery 219 x 110 mm a v náklade 2 700 kusov ju vytlačila tlačiareň TAB Bratislava. Celinovú obálku používala Slovenská pošta na posielanie vianočných a novoročných pozdravov.

■ Spoločné slovensko-indonézske vydanie

V rámci spoločného slovensko-indonézskeho vydania Slovenská pošta, a. s., vydala 27. 9. 2006 dve príležitostné známky s námietom bábkového divadla na upravenej tlačovom liste s tromi známkami báby Semar (Indonézia) a tromi známkami báby Gašparko (Slovensko).

Indonézia vydala tieto známky podľa upraveného výtvarného návrhu V. Rostoku v dvoch tlačových vyhotoveniach. Formou číslovaného háččeka s jednou známkou báby Semar a jednou známkou báby Gašparko, po obvode s doplnujúcimi motívmi, a formou tlačového listu 4 x 5 známk so šachovnicovým usporiadaním 10 známk báby Semar a 10 známk báby Gašparko.

(spracoval -pem-)

NOVÉ MINCE

Národná banka Slovenska vydala 9. januára 2007 pamätnú striebornú mincu nominálnej hodnoty **200 Sk Jozef Maximilián Petzval - 200. výročie narodenia**.

Na líci mince uprostred mincového poľa je zobrazený dagerotypický prístroj s objektívom vyrobeným podľa Petzvalových výpočtov a v pozadí schéma optickej sústavy objektívu. Názov štátu SLOVENSKÁ REPUBLIKA je v opise pri hornom okraji mince a vpravo pri jej spodnom okraji je letopočet razby 2007.

Vpravo od statívu fotografického prístroja sa nachádza štátny znak, vľavo nominálna hodnota mince 200 Sk. Značka Mincovne Kremnica a štylizované iniciály autora výtvarného návrhu Karola Lička sú umiestnené nad letopočtom razby.

Na rube mince je zobrazený portrét Jozefa Maximiliána Petzvala s časťou schémy objektívu, v ktorej je umiestnený matematický vzorec. Pri hornom okraji mince sú mená a priezvisko JOZEF MAXIMILIÁN PETZVAL a pri spodnom

okraji sú letopočty jeho narodenia a úmrtia 1807 – 1891. Na hrane je nápis PRIEKOPNÍK MODERNEJ OPTIKY A FOTOGRAFIE.

Mincu priemeru 34 mm hmotnosti 18 g z 900 dielov striebra (Ag 900) a 100 dielov medi (Cu 100) vyrobila Mincovňa Kremnica. Náklad v bežnom vyhotovení je 4 700 ks (limitovaný náklad je max. 8 500 ks), vo vyhotovení proof 2 500 ks (limitovaný náklad je max. 5 000 ks). Mincu vyryl Dalibor Schmidt.

Predajná cena mince v NBS je 410 Sk, vo vyhotovení proof 560 Sk.

Jozef Maximilián Petzval (6. 1. 1807 – 17. 9. 1891) – fyzik, matematik, univerzitný profesor, vynálezca, priekopník modernej optiky a fotografie, patrí k významným predstaviteľom vedy a techniky 19. storočia. Narodil sa v Spišskej Belej. Po absolvovaní štúdií na Kráľovskej akadémii v Košiciach (1823 – 1825) a na Inži-

Pôvodný Petzvalov výpočet z roku 1841

Rodný dom, dnes Múzeum J. M. Petzvala v Spišskej Belej

nierskom inžinieru v Pešti (1826 – 1828) bol do roku 1835 peštianskym mestským inžinierom. Od roku 1832 bol suplujúcim a neskôr riadnym profesorom na univerzite v Pešti a v rokoch 1837 až 1877 bol profesorom matematiky na Viedenskej univerzite.

Viedenská univerzita v 19. storočí

Vo vedeckej a výskumnej práci sa venoval najmä optike. Jeho hlavným prínosom bol výpočet korekcie optických sústav a výpočet zložených optických sústav. V roku 1840 vypočítal parametre nového, podstatne zdokonaleného portrétného objektívu, ktorý sa skladal zo štyroch šošoviek s veľkou svetelnosťou a bol schopný zachytiť objekt omnoho rýchlejšie ako dovtedajšie fotoaparáty. Neskôr vypočítal i parametre krajinárskeho objektívu. Tieto vynálezy podstatne rozšírili možnosti fotografie a otvorili cestu k jej nevidanému rozmachu.

Svoje výpočty poskytol viedenskému optikovi Friedrichovi Voigtländerovi, ktorý podľa nich objektívy zhotovil a začal ich výrobu vo veľkom počte, pričom dosiahol mimoriadny komerčný úspech. Samotný Petzval však z tohto úspechu nemal žiadny zisk, pretože s výrobcom neuzavrel zmluvu a svoj vynález si nedal patentovať.

Petzval sa zaoberal aj výpočtami optik Galileiho ďalekohľadu a mikroskopov, zdokonalil mikroskop i ďalekohľad a zostrojil premietací objektív s veľkou svetelnosťou. Prenosným reflektorom priemeru 1,3 m mohol osvetľovať predmety až do vzdialenosti 2,7 km.

Prispel aj k rozvoju akustiky, keď v roku 1859 vytvoril teóriu kmitov napnutých strún. Pomocou exaktnej matematickej metódy vytvoril vlastnú teóriu tónových systémov a skonštruoval klavír, ktorého klávesnica obsahovala tri rady klávesov.

Vysokú úroveň mali jeho práce z oblasti analytickej mechaniky, stability mostov, lanových dráh a výškových budov. Je autorom rozsiahleho dvojzväzkového diela o diferenciálnych rovniciach, mnohých odborných štúdií a článkov v nemeckých odborných a vedeckých časopisoch. Už za jeho života ho ocenili viaceré vedecké spoločnosti. Bol členom akadémie vo Viedni, Uhorskej akadémie vied a členom Jednoty českých matematikov.

Zomrel vo Viedni a je pochovaný na tamojšom Ústrednom cintoríne.

(podľa podkladov NBS spracoval -pem-)

Z NOVINIEK NAŠICH SUSEDOV

Česká republika

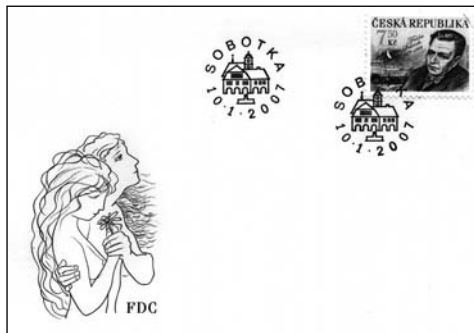
Česká pošta vydala 10. 1. 2007 v emisnom rade **Osobnosti** dve príležitostné známky podľa návrhov Jozefa Sasku v ryteckom stvárnení Václavom Fajtom, vytlačenej rotačnou ocelotlačou kombinovanou s hĺbkotlačou.

Fráňa Šrámek (1877-1952), básnik, prozaik, dramatik a publicista, študoval na gymnáziu v Písku a potom právo v Prahe, ktoré však nedokončil a začal sa venovať literatúre. Postupne prešiel rôznymi umeleckými prúdmi. Jeho raná tvorba je charakteristická anarchizmom a antimilitarizmom spolu s impresionizmom a symbolizmom (napr. *Života bído, přec tě mám rád*, *Žasnoucí voják*, *Modrý a rudý*). Táto tvorba je Šrámkovým najcennejším

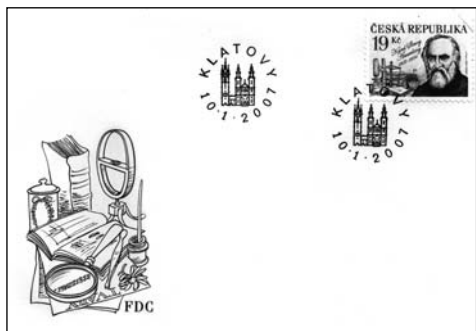
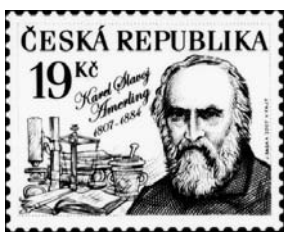
prínosom pre českú literatúru na začiatku 20. stor. Postupne sa odchýlil od spoločenskej revolúty ku zmyslovému životu (napr. román *Stříbrný vítr*, zbierka *Splav*, dráma *Léto*). Šrámkov básnický výraz je silne emocionálny, čerpá z ľudového jazyka a mestského folklóru. Jeho neskoršia tvorba je prestopená melanchóliou a životnou

rezignáciou. Na známke je básnikov portrét a jeho životopisné údaje, v pozadí je naznačené mesto Písek. Základná príloha 130. výročia básnikovho narodenia. Základná nominálnej hodnoty 7,50 Kč má kat. č. 0499.

rezignáciou. Na známke je básnikov portrét a jeho životopisné údaje, v pozadí je naznačené mesto Písek. Základná príloha 130. výročia básnikovho narodenia. Základná nominálnej hodnoty 7,50 Kč má kat. č. 0499.

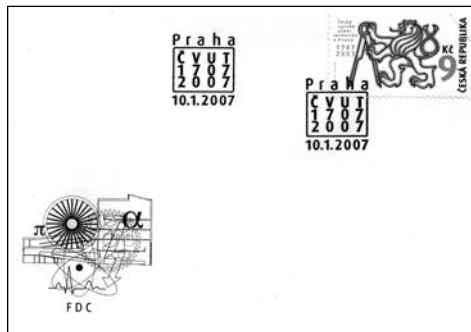
Karel Slavoj Amerling (1807-1884), český lékař, přírodovědec, pedagog a filozof, bol veľkým šíriteľom diela J. A. Komenského a považoval sa za jeho pokračovateľa. Vyštudoval medicínu v Prahe, ale zaujímal ho aj filozofia, teológia a prírodné vedy. Veľa cestoval po Európe. Po návrate do Prahy bol súkromným lekárom, ale zaoberal sa myšlienkou vybudovať české školstvo vyhovujúce potrebám českého národa. V r. 1839 založil vzdelávací ústav Budeč pre učiteľov, ženy a remeselníkov. Tu praktizoval výuku založenú na prírodných vedách úzko spojených s priemyslom a poľnohospodárstvom. V rokoch 1848 – 1868 bol riaditeľom „1. c. a k. vzornej hlavnej

školy české“ – ústavu pre prípravu budúcich učiteľov. Zdôrazňoval Komenského princípy názornosti a prameňovosti výuky a vypracoval návrh školského systému podľa týchto zásad. Keď bol z politických dôvodov odvolaný, zaslužil sa v r. 1871 o zriadenie ústavu pre mentálne postihnuté deti v pražskom Ernestine. Stal sa jeho riaditeľom a zaoberal sa aj výskumnou činnosťou. Na známke je Amerlingov portrét s atribútmi jeho vedeckej a pedagogickej činnosti. Znáмка nominálnej hodnoty 19 Kč vychádza k 200. výročiu jeho narodenia a má katalógové číslo 0500.

Pri príležitosti 300. výročia založenia **Českého vysokého učení technického v Prahe** Česká pošta vydala 10. 1. 2007 poštovú známku nominál-

nej hodnoty 9 Kč podľa návrhu Pavla Hrachy v ryteckom prepise Bohumila Šneidra, vytlačenu rotačnou ocelotlačou kombinovanou s hĺbkotlačou.

Začiatky Českého vysokého učení technického sú spojené s rokom 1707, keď cisár Jozef I. podpísal tzv. cisársky reskript, ktorým prikázal pripraviť otvorenie výhradne technicky zameranej verejnej školy v Čechách. ČVUT je pokračovateľom Stavovskej inžinierskej školy premenenej v rokoch 1803 – 1806 na polytechnický ústav. Od roku 1879 bol používaný názov Česká vysoká škola technická v Prahe a od r. 1920 škola nesie názov České vysoké učení technické v Prahe. V súčasnosti má ČVUT v Prahe sedem fakúlt (strojnícku, stavebnú, elektrotechnickú, jadernú a fyzikálno-inžiniersku, architektúru, dopravnú, biomedicínskeho inžinierstva) a niekoľko odborných ústavov a výskumných centier. Na známke je logo ČVUT v Prahe doplnené názvom školy a letopočtami 1707 – 2007. Znáмка má kat. číslo 0501.

V emisnom rade **Tradícia českej známkovej tvorby** Česká pošta vydala 20. januára 2007 príležitostnú známku nominálnej hodnoty 7,50 Kč venovanú maliarovi a grafikovi J. Lieslerovi (1912 – 2005), ktorý vytvoril viac ako sto československých a českých poštových známok. Prvá vyšla v r. 1947, posledná v r. 2002.

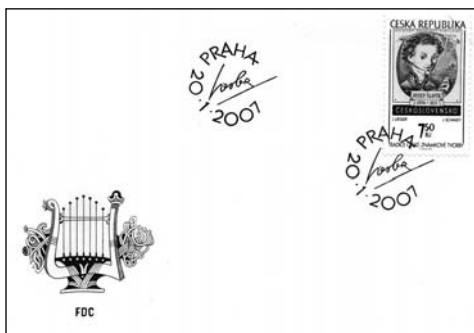
Josef Liesler vyštudoval Vysokú školu architektúry a pozemného staviteľstva – obor kreslenie u C. Boudy, J. Sejka a O. Blažička. Jeho výtvarné dielo zahŕňa maľbu, grafiku, ilustráciu, ex libris, aj realizáciu nástenných monumentov a mozaik. Mal svoj osobitý maliarsky štýl predchnutý surrealizmom. Sám svoje dielo označoval za fantazijnú realitu. Bol členom mnohých umeleckých spoločností (SVU

Mánes, SČUG Hollar), členom Kráľovskej belgickej akadémie a českým členom Florentskej akadémie. V r. 2003 mu prezident českej republiky udelil medailu Za zásluhy. Poctami a cenami bolo ocenených i mnoho jeho známkov, ako napr. Najkrajšia známka sveta za rok 1974 venovaná Medzinárodnej hydrologickej dekáde (Pof. 2079). Veľká fantázia, ozdobnosť a dekoratívnosť spolu s vynikajúcou kresbou robia jeho známky neza-meníteľnými.

Námet známky tvorí rytecký prepis B. Housu Liesle-rovej známky s portrétom husového virtuóza Josefa Slavíka z r. 1953 k Pražskej jari, ktorej rytcom bol J. Schmidt. Pôvodná známka nominálnej hodnoty 75 h (vyda-ná v prvý deň novej meny 19. 6. 1953) je doplnená menami autorov a textom TRADICE ČESKÉ ZNÁMKOVÉ TVORBY.

Známka bola vytlačaná rotačnou ocelotlačou kombi-novanou s hĺbkotlačou, časť nákladu v úprave pre známkový zošitok (8 známkov + 4 kupóny). Známkov má kat. č. 0502.

Rakúsko

Rakúska pošta vydala 26. januára 2007 tri známky nového emisného radu výplatných známkov – **Kvety**.

Na známke nominálnej hodnoty 55 centov sú vyob-razené tri najznámejšie a najobľúbenejšie **alpské kvety** – alpská ruža, plesnivec a encián, ako symboly horského sveta a prírod-ných krás. Alpská ruža z rodu *Ericaceae* patrí me-dzi rododendrovité, kvitne v júli a v auguste, rastie na kríkoch nízkeho vzrastu v svetlých horských lesoch. Modrý encián je vysoko-horská rastlina, rod *Gentiana*, má takmer 500 dru-

hová a jeho koreň sa využíva aj farmaceuticky. Plesnivec *Leontopodium alpi-num*, známa alpská rastli-na, pochádza zo sibír-ských stepí. Bledé lupene tvoria hviezdu, uprostred ktorej sú žltozelené drob-né kvietky.

Známka nominálnej hodnoty 75 centov zobra-zuje mohutnú rastlinu (*Helleborus niger* L.), ktorej nemecký názov v preklade by mohol znamenať **snežnú ružu**, avšak jej slovenský názov je černerica čierna. Ide o trvácú bylinu rozšírenú od západnej Ázie po južnú a strednú Európu. Kvitne často už v decembri, ale najmä od januára do apríla. Rastie v pôdach bohatých na humus a vápnik. Stonka aj semená sú prudko jedo-vaté, aj ďalšie časti rastliny obsahujú toxické látky.

Na známke 1,25 eura sú **jarné rastliny**, medzi nimi u nás známa prvosenka vyššia *Primula eliator* (L.)

s charakteristickými žltými voňavými kvetmi s päťco-pou korunou. Rastie vo vlhkejších lesoch. Ďalšia rastlina – pečeňovník troj-laločný (*Hepatica nobilis*) patrí tiež medzi liečivé, rastie aj u nás, darí sa jej v tienistých, najmä listna-tých lesoch. Kvet má šesť až deväť modrých lístkov, odspodu podopretých tro-mi listami pripomínajúcimi kalich. Kvitne skoro na jar.

Známky s nestanovenou výškou nákladu (predpo-kladá sa dotlač podľa potreby) ofsetom vytlačila tlačia-reň Joh. Enschedé Stamps B.V.

Polsko

Polská pošta vydala 4. januára 2007 príležitostnú známku k 15. záverečnému koncertu Veľkého orchestra

sviatocnej pomoci. Ide o charitatívnu akciu, ktorá má v susednom Poľsku veľkú populari-tu, keď počas pred-chádzajúcich 14 roč-níkov, od roku 1993, sa vyzbieralo už 65 miliónov dolárov, za ktoré boli zabezpeče-né najmä špeciálne zdravotnícke zariadenia. Každoroč-

ne, s pomocou tisícok dobrovoľných darcov, sponzorov z výrobných podnikov a mnohých ďalších ľudí dobrej vôle, sa tak vytvára zbierka slúžiaca na špeciálne dobročinné a humánne účely. Koncerty zároveň divákovi prinášajú zábavu a rozptýlenie.

Známka nominálnej hodnoty 1,35 zł bola vytlačená rotačnou ocelotlačou v náklade 2 mil. kusov na tlačových listoch s 50 známkami.

Ukrajina

Ukrajinská pošta vydala 17. novembra 2006 sériu štyroch známok s námetom **jazdecký šport**. Známky rovnakej nominálnej hodnoty boli vytlačené v sútláči na malom tlačovom liste, ktorý obsahuje dve štvorice známok.

Drezúra (na prvej známke) je súťaž vycvičených jazdeckých koňov, ktorá pozostáva z viacerých cvikov. Požadované cviky sú krátky, stredný a zrýchlený krok, klus, cval, cúvanie, prekroky, preskoky, piruety a iné. Hodnotí sa výcvik a poslušnosť koňa, sed a držanie tela jazdca i spôsob ovládania

koňa. Súťaží sa na tzv. drezúrovom obdĺžniku 40 – 60 m x 20 m.

Dostihy sa rozdeľujú na cvalové a klusácke, cvalové dostihy sú rovinné a prekážkové. **Rovinné dostihy** (druhá známka) prebiehajú na oválnej trávnej dráhe s obvodom 1 400 až 2 800 m. Uprostred trávnej plochy býva vybudovaná piesková dráha určená na

(steeplechase). Pri **klusáckych dostihoch** (tretia známka) je kôň zapriahnutý do ľahkého dvojkolesového vozíka (sulky) a vedený jazdcom sediacim na vozíku. Kôň musí absolvovať celé preteky v kluse, ak prejde do cvalu, jazdec ho musí okamžite dostať do klusu, ak cváľa častejšie alebo prejde cvalom cieľ, je diskvalifikovaný. Dráhy na klusácke preteky sú pieskové alebo škarové s pevným podkladom. Ich obvod býva 800 až 1 400 m.

Známky viačfarebným ofsetom vytlačila ukrajinská tlačiareň Plant.

tréning koní. **Prekážkové dostihy** (na štvrtej známke) sa delia na dostihy cez prútené prekážky a na dostihy cez prírodné prekážky – živé ploty, násypy, vodné priekopy ap.

(rubriku spracoval -pem-)

14. 2. 2007

Vydanie známky Kytica

Pri príležitosti vydania Blahoprajnej známky – Kytica, Slovenská pošta, a. s., pripravuje vo vestibule sídla POFIS na Námestí slobody 27 na 14. februára 2007 výstavu výtvarných návrhov, ktoré boli zaradené do autorskej súťaže na túto známku.

Zákazníci, ktorí v tento deň navštívia predajne POFIS na Námestí slobody 27 a na Odborárskom námestí 6 v Bratislave, budú privítaní filatelistickým darčekom.

V predajniach POFIS sa tešia na vašu návštevu.

Slováci v misii OSN UNOMIL v Libérii v rokoch 1993 – 1994

Vytvoreniu misie UNOMIL (United Nations Observer Mission in Liberia) v Libérii predchádzali udalosti z roku 1980, keď príslušníci armády pri vojenskom prevrate, ktorý viedol seržant Samuel K. Doe, popravili prezidenta s celou vládou. V roku 1990 bol Samuel K. Doe ako prezident Libérie zavraždený šéfom osobnej ochrany. Po tejto udalosti nastal rozkol medzi politickými frakciami NPFL, ULIMO a AFL, ktoré rozpúťali občiansku vojnu. Každá z frakcií mala vlastného prezidenta, vládu aj armádu.

Vzniknutú situáciu sa západoafrické krajiny rozhodli riešiť vyslaním síl ECOMOG. V septembri 1993 OSN vyslala do Libérie pozorovateľskú misiu UNOMIL, v ktorej bolo zastúpených 18 krajín vrátane Slovenska. Počet

ktorá ovládala asi 60 % územia Libérie, sa v auguste 1994 rozpadla, čo malo za následok rozpúťanie ďalších bojov. Vojenské velenie tejto frakcie sedem až deväť dní zadržovalo 43 pozorovateľov UNOMIL. V tejto skupine boli aj dvaja naši vojaci. Po dlhých vyjednávaniach sa podarilo všetkých zadržovaných pozorovateľov evakuovať do susedných krajín. Niektorí prišli o svoje osobné doklady, misia stratila veľa terénnych vozidiel, spojovacích prostriedkov a ďalší materiál.

Dňa 15. 9. 1994 sa uskutočnil pokus o prevrat aj vo frakcii AFL v Monrovií. Na základe vzniknutej situácie bola misia zredukovaná na 71 pozorovateľov. BR OSN predžila mandát misie do 22. 12. 1994. Keď Slováci 30.

10. 1994 odchádzali z misie, prepukli boje po celej šírke. Bojujúce strany začali s kladením mín, čo bol nový jav, ktorého následkom prišlo veľa ľudí o život. V meste Gbaruge zmasakrovali 700 pacientov v nemocnici aj s personálom. V Tubmanburgu totálne zmasakrovali 2 000 starých ľudí, žien a detí.

Hlásenia o situácii museli pozorovatelia spracovať vždy do západu slnka, pretože Libéria bola bez elektrickej energie. Elektrinu mali len vlastníci elektrických agregátov. Napriek vyso-

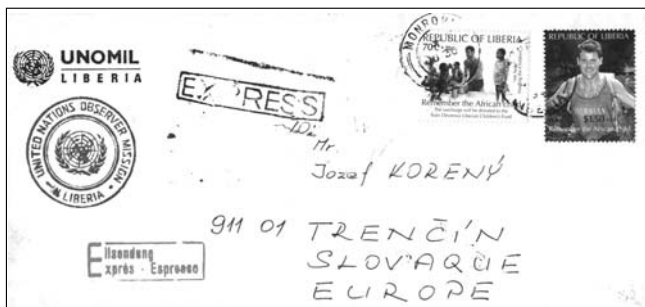
kým teplotám, vlhkosti a malarickej oblasti, bol slovenský kontingent jediný, v ktorom žiadny príslušník nedostal maláriu.

Pre styk s domovom sa používali služobné obálky s emblémom OSN, textom UNOMIL LIBERIA a okrúhlym kašetom modrej farby v strede so znakom OSN (obr.). Pošta bola odosielaná z Monrovie. Liberijská pošta strpčovala život pozorovateľom oneskoreným doručovaním pošty. Listy z domova mali veľké meškanie. Zo Slovenska odoslané listy boli doručené aj s päťmesačným oneskorením. Železnica z Monrovie do Yekepa bola zničená. Jediné letisko v Harbeli, asi 30 km od Monrovie, bolo zničené a náhradné priamo v Monrovií malo krátku prístavacu dráhu, ktorá bola navyše v dezolátnom stave. Na základe týchto skutočností sa z misie zachovalo len veľmi málo celistvostí, preto sú ozdobou každého exponátu na tému OSN.

Jozef Korený

Pramene:

1. Spomienky kpt. Ivana Bílého a pplk. Jozefa Šima
2. J. Korený: Slováci vo vojenskej pozorovateľskej misii OSN UNOMIL v Libérii v rokoch 1993-1994, Apológia č. 12/1998

pozorovateľov tvorilo 370 vojakov. Misia kontrolovala dodržiavanie príméria, hraničné prechody do Sierra Leone, Guinee a Pobrežia slonoviny. Zároveň pomáhala pri príprave slobodných a demokratických volieb, dohliadala na odzbrojovanie, plnenie humanitných úloh a na dodržiavanie embarga na zbrane.

Skupinu desiatich slovenských vojenských pozorovateľov viedol pplk. Dušan Pančík. Skupina odletela 12. 11. 1993 z Viedne cez Freetown v S. Leone a pokračovala do Monrovie, hlavného mesta Libérie, kde bolo HQ misie UNOMIL. Po príchode naši vojaci pôsobili v zmiešaných 6-členných tímoch. Neskôr pracovali v štyroch sektoroch po celej Libérii. Vianoce 1993 „oslavovali“ v buši. Z diét si platili ubytovanie, stravu, ošatenie, hygienické potreby, vodu, teda v podstate všetko čo potrebovali. Na nákupy chodili do Guiney, pretože v Libérii nebolo možné takmer nič kúpiť.

Po 7. marci 1994 bol zastavený odzbrojovací proces v dôsledku boja o moc, pričom sa rozpadla frakcia ULIMO, čo vyústilo do začatia bojov v západnej časti Libérie. Povstanci prepadli aj pozorovateľov, medzi ktorými bol aj Slovák kpt. Milan Seman. Aj frakcia NPFL,

MALÁ ŠKOLA NUMIZMATIKY (14)

PRE MLADÝCH AJ SKÔR NARODENÝCH

Elena Minarovičová

V predchádzajúcom príspevku som priblížila líce a rub mince, písmo, legendy, hranu a skratky na minci. V tomto pokračovaní uvediem ďalšie znaky, s ktorými sa možno stretnúť pri identifikácii mince.

Datovanie - letopočty na minciach

Už som spomínala, že po dlhú dobu sa datovanie na minci neuvádzalo, a keď, malo svoje určité pravidlá. Priopomeňme si, že napríklad staroveké rímske mince možno datovať pomocnou metódou, pretože nemajú priamy letopočet. Najpoužívanejším spôsobom ako mincu datovať, je datovať ju podľa konzulátu alebo tribúnskej moci, prípadne iných čestných titulov uvádzaných za menom alebo skratkou mena panovníka (COS III, TRP X, atď.). Z rímskych dejín a literatúry vieme, kedy, kto a na ktorý konzulát alebo inú funkciu nastúpil (vo zvláštnom kalendári Fasti consulares sa zapisovali všetky úrady jednotlivých rímskych cisárov).

U Grékov a v islamskej oblasti sa roky označovali gréckymi písmenami a podľa éry. Napríklad éra seleukovská sa začínala roku 312 pred n. l., pretože v Sýrii sa počítalo podľa toho, kedy Seleucos Nicator založil sýrsku ríšu. Ďalšia éra bola pontská, počítala roky od roku 297 pred n. l. Aj iné éry v staroveku napr. ázijská, pompejská, caesarova, aktijská, mali svoje presne udané roky, od ktorých sa uvádza letopočet na minciach. Na rímskych minciach razeňných v Alexandrii v Egypte, sa rok panovania cisára počítal od jeho nastúpenia k novému alexandrijskému kalendárnemu roku, ktorý sa začínal 29. augusta. (LA = 1 rok, LB = 2 roky atď.) Napríklad LIH na minci cisára Hadriana (117-138) znamená 18. rok jeho vlády, teda rok 135 n. l. V Byzancii počítali roky od Justína I. až do Theofila podľa rokov vlády dotyčného panovníka a mince sa označovali ANNO I, ANNO II, III atď.

S letopočtom na minci sa až do 15. storočia stretá-

vame zriedkavo. Od 16. storočia sa letopočet na minci všeobecne používa, i keď v niektorých prípadoch je minca bez letopočtu. Pri datovaní podľa mien panovníkov môžu nastať komplikácie, ak nasledovalo za sebou niekoľko panovníkov toho istého mena. Napríklad v Anglicku bolo niekoľko Eduardov, vo Francúzsku niekoľko Ludovítov, v Čechách niekoľko Boleslavov atď.

Na označenie letopočtu sa používali v stredoveku najskôr rímske číslice, neskôr arabské. Na arabských minciach sa používa letopočet tzv. hedžra, ktorý začína rokom úteku Mohameda z Mekky do Mediny, to znamená rok 622. Ak chceme vypočítať náš letopočet z arabského jednoduchým spôsobom, z každej stovky letopočtu hedžra odpočítame 3 a pridáme 622. Na moderných minciach celého sveta sa používa letopočet v arabských číslach (pochopiteľne okrem mincí orientálnych štátov). V niektorých vzácných prípadoch môže byť letopočet umiestnený na hrane mince (koruna, crown - kráľovny Viktórie).

Moderné, drobné, obehové mince vydávané každý rok bývajú rovnaké a líšia sa iba letopočtom. Súvislý rad týchto ročníkov je potom obľúbeným zberateľským odborom. Ročníky, ktorých mincovňa vyrazila v men-

Španielsky 8-real Carola IV. s kontramarkou anglického kráľa Juraja III.

šom počte, sú vyhľadávané, vzácnejšie a zberateľsky drahšie. Preto zberatelia ročníkov sledujú vydanie nových raziieb každý rok a hneď po ich vydaní si ich v dostatočnom množstve zaobstarajú.

Kontramarkovanie mincí

Jedným z najzaujímavejších javov peňažného vývoja je tzv. *kontramarkovanie* mincí, to znamená prepožičanie platnosti cudzím razbám na vlastnom území alebo nové predĺženie platnosti starých raziieb pomocou zvláštnej, do mince vyrazenej značky – kontramarky (nem. Gegenstempel, angl. countermark, franc. contremarque). Väčšina mincí v minulosti nebola obehivom iba vo vlastnom štáte, ale prakticky po celej Európe i mimo

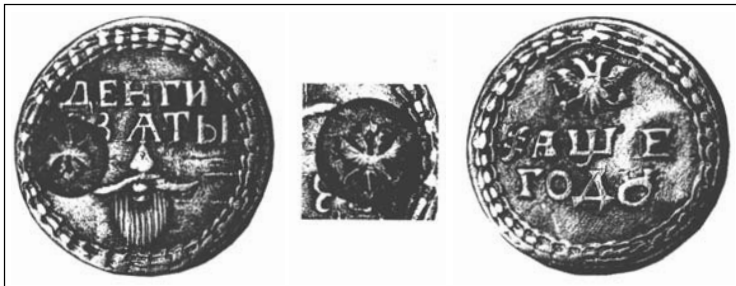
Ukážka kontramarkovaných mincí

nej. Ochranou proti menej hodnotnej minci, často i domácej, ale najmä cudzej, boli značky vyrazené pomocou na dobrú cudziu mincu. Tým sa potvrdilo, že minca je obehová. Tieto značky sa nazývali *kontramarky* a mali najrozličnejšiu podobu:

- a) obrazové - v stredoveku súčasť mestského znaku znázorňovali napríklad orla, leva, srdce, hlavu panovníka, laliu, rozetu, korunu, kľúč, kríž, erb a podobne,
- b) číselné (prepožičanie vyššej nominálnej hodnoty hodnoty nižšej),
- c) písmenné (písmeno označujúce meno mesta alebo aj panovníka). Tento spôsob bol známy už v antike v Grécku, v Ríme a vyskytoval sa na Ďalekom alebo Blízkom východe (napr. na minciach perzských kráľov alebo v Číne).

Kontramarky sú známe už na starovekých rímskych razbách od doby vlády cisára Augusta, najmä na stredných a veľkých bronzových minciach alebo napríklad na provinciálnych bronzoch. Tieto kontramarkované mince sa stali legálnym platidlom, predžili dobu obehu starších mincí a niektoré mohli dať raziť cisár na minciach svojich predchodcov, keď nemal dostatok vlastného obeživa.

Kontramarkovanie bolo v Európe rozšírené aj v stredoveku i novoveku. V strednej Európe sa v stredoveku objavili prvé kontramarky na minciach v Tirolsku (polovica 13. – začiatok 14. storočia). V 14. storočí boli v Nemecku veľmi obľúbené pražské groše, vyhotovené

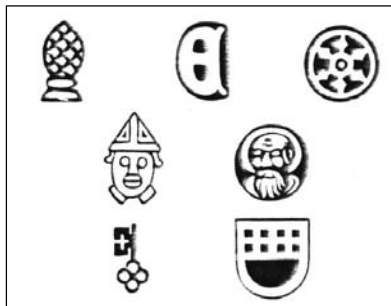

Kopejka – známka o zaplatení dane z brady roku 1705 s kontramarkou

z kvalitného striebra. Keď sa začala ich kvalita zhoršovať, nemecké mestá sa bránili novým menej hodnotným minciam tým, že na staré obiehajúce groše vyrážali kontramarku v podobe znaku alebo symbolu svojho mesta. Existuje vyše 200 druhov kontramariiek nemeckých miest na pražských grošoch.

Vzácné kontramarky sú na ruských minciach z polovice 17. a zo začiatku 18. storočia. Konkrétne sa hovorí o strieborných jejminkoch razených na toliaroch nemeckých miest alebo holandských toliaroch s dvomi alebo dokonca s tromi kontramarkami. Kontramarka s vyobrazením cárskeho orla je na vzácných kopejkách – známkach o zaplatení dane z brady za začiatku 18. storočia. Kontramarky portugalskej kolónie Mozambik sa nachádzajú aj na niektorých obľúbených toliaroch Márie Terézie s rokom 1780 a ďalších iných.

Spomeniem tiež, že koncom 18. storočia riešilo Anglicko nedostatok vlastných strieborných peňazí kontramarkovaním španielskych, v Amerike razených mincí 8-realov s oválnou kontramarkou s vyobrazením poprsia

Ukážky kontramariiek na pražských grošoch v 14. až 15. storočí

Juraja III. Aj na minciach v Strednej a Južnej Amerike, najmä v 19. storočí, napr. v Mexiku alebo Brazílii, sa používali a boli obľúbené kontramarky rozličného druhu.

Bádatelia v tejto problematike systematicky študujú a spracávajú heraldickú stránku stoviek rozličných značiek i mestských znakov na jednotlivých razbách. V záseade je kontramarkovanie kovových platidiel príbuzné kolkovaniu alebo pečiatkovaniu papierových platidiel.

Záverom k tejto problematike je dôležité poznamenať, že *kontramarka* vždy zvyšuje zberateľskú hodnotu mince, a to často v pomere 1:10 až 1:20 (obyčajná minca a minca so značkou).

Zima vo švédskom umení

Prvá polovica tohtoročnej zimy bola u nás veľmi mierna, takmer bez snehu, a tak nám jej imitáciu ponúka švédska pošta svojou pozoruhodnou emisiou z 9. 11. 2006. Štyri známky tohto vydania s námetom zimy vo výtvarnom umení totiž ďaleko prekračujú možnosti našich emisných plánov a podobných svetlých príkladov nenájdeme veľa ani v inom zahraničí. Štvorica domácich výtvarníkov predviedla svoje osobné interpretácie zimy na známkach určených pre medzinárodný poštový styk.

Jedným z najvýznamnejších švédskych maliarov – krajinárov je **princ Eugen** (1865 – 1947). Bol najmladším synom kráľa Oskara II. a Sofie z Nassau. Svoje umelecké štúdiá završil v Paríži. V r. 1905 kúpil rozsiahle sídlo Waldemarsudde v Djurgardene (Štokholm) a v r. 1947 ho aj s umeleckými zbierkami venoval štátu.

Známka zobrazuje gvaš princa Eugena z r. 1931 Bourdellov Herkules v snehu. Tento motív je prevzatý z parku v spomínanom Waldemarsudde, kde sa nachádza aj veľa ďalších sôch. Môže to byť aj trochu prekvapujúce, pretože túto plastiku poznáme aj z pražskej Národnej galérie. Herkulesa vytvoril v r. 1909 významný francúzsky sochár Emile Antoine Bourdelle (1861 – 1929).

Známka s mužom s palicou na zasneženej železničnej staničke je reprodukciou farebného drevorytu **LelleKalle** maliara a grafika **Svena Ljunberga** (nar. 1913). Je autorom realistických obrazov, často zobrazoval žiarivo farebné krajiny, kvety a ľudí pri práci. Inšpiráciu nachádza pre-

dovšetkým v meste kde býva, v Ljungby v provincii Smaland (južné Švédsko) – tu má aj vlastné múzeum. Obraz predstavuje muža z Ljungby, ktorý bol známy pod menom LelleKalle.

Zimná krajina s červenými stromami pochádza od **Philipa von Schantza** (1928 – 1998). Autor debutoval začiatkom 50. rokov minulého storočia a postupne si vytvoril veľmi osobitný prejav. Maloval obrazy, ktoré v divákovi vytvárali optické ilúzie. V 70. rokoch sa preslávil obrazmi ovocia vo veľkých hromadách. Známka je reprodukciou obrazu Modifikácia zimnej krajiny od W. Ö. Petersena z r. 1987. Dielo je inšpirované dánskym umelcom Asgerom Jornom, ktorý s obľubou maloval staré olejové farbotlače. Schantzov obraz sa nachádza v Modernom múzeu v Štokholme a je takou istou „reinterpretáciou“ olejovej farbotlače W. Ö. Petersena.

Zasnežený breh jazera vidieť na olejomalbe maliara a rezbára **Gustafa Fjaestada** (1868 – 1948). Majstrovsky zachytil sneh, ľad a námrazu, čo potvrdzuje aj predmetné dielo Námraza na ľade z r. 1901 (obr. na obálke). Dnes je obraz zavesený v Thielska Gallery v Štokholme. Fjaestad najprv navštevoval Kráľovskú akadémiu slobodných umení v Štokholme, neskôr študoval u Bruna Liljeforsa a Carla Larssona.

Nominálna hodnota všetkých známok je 10 KR. Vytlačené sú

štvorfarebným ofsetom v úprave pre známkové zošitky.

Ivan Lužák

Predplatiteľská súťaž

Ako sme v 11. čísle Zberateľa na str. 10 sľúbili, čitatelia, ktorí uhradili predplátne do 31. 12. 2006, boli zaradení do žrebovania o nákupné poukážky.

Poukážku na 500 Sk získal **Alexander Zozulák, Prešov**, poukážku na 300 Sk získali **František Krehel, Prakovce** a **Tibor Balogh zo Žiaru nad Hronom**. Poukážku na 200 Sk dostanú **Kristína Hanzlíčková zo Senice, Milan Šesták z Banskej Štiavnice** a **Ivan Štepiť, Dolný Kubín**.

Výhercom srdečne blahoželáme.

Telekomunikačný gigant Telefónica už aj na Slovensku - II. časť

V predchádzajúcom MOT 105 som uviedol I. časť článku o novom telekomunikačnom gigantovi na Slovensku – španielskej spoločnosti Telefónica.

Čo možno očakávať v krátkej budúcnosti na slovenskom trhu fakticky od najväčšieho nečínskeho telekomunikačného operátora na svete, pôsobiaceho v 23 krajinách sveta a pre približne 196 mil. zákazníkov (väčší od spoločnosti Telefónica sú na svete len dvaja telekomunikační operátori v Číne, a to China Mobile a China Telecom; tento fakt vôbec neprekvapuje – pri tom počte obyvateľstva ...)

Je všeobecne známe, že slovenský trh mobilnej komunikácie je už od samého začiatku rozdelený medzi dvoch operátorov – Orange s asi 2,6 mil. zákazníkmi a T-Mobile s asi 2,1 mil. zákazníkmi. Penetrácia – pomer celkového počtu evidovaných zákazníkov oboch operátorov (využívajúcich fakturované služby aj služby cez predplatené karty) k celkovému počtu obyvateľstva Slovenskej republiky (cca 5,4 mil.), sa začína nezadržateľne blížiť k 90 % ! Povedané inak, čoskoro priemerne deväť z desiatich obyvateľov Slovenskej republiky bude mať mobil. Táto skutočnosť po odpočítaní zostávajúcej časti obyvateľov v dôchodcovskom – hlavne vyššom, až vysokom veku, malých detí, niektorých vyslovene tech-

nických „antitalentov“ neschopných používať výtobytky modernej techniky, sociálne veľmi slabých občanov a pod. znamená, že už takmer každý obyvateľ Slovenskej

republiky komunikuje prostredníctvom mobilov. Z toho sa logicky vynára otázka, odkiaľ chce nový operátor získať zákazníkov. Základná odpoveď však logicky znie, že získaním zákazníkov hlavne medzi tými, ktorí už komunikujú prostredníctvom súčasných dvoch mobilných operátorov. Ďalšia, tiež logická otázka znie, akým spôsobom to chce dokázať, čím osloví aktívnych zákazníkov iných mobilných operátorov a čo im môže a chce ponúknuť?

Ideálny stav by bol, keby všetci zákazníci boli veľmi spokojní až spokojní s ponúkanými službami oboch mobilných operátorov. V tom prípade by sme asi ani nepotrebovali tretieho mobilného operátora. Tento stav však v reálnej praxi „nehrozí“ a skutočnosť je úplne iná. Sedliacky rozum napovedá, že prevažná časť zákazníkov, ktorí si to platia z vlastného vrecka a napr. nie sú milionári, ktorých nejaké „drobné“ nemusia zaujímať,

logicky musia „hromžiť“ napríklad na vzájomné vysoké poplatky spojené s telefonovaním predplatenými kartami do konkurenčnej siete – okrem iného na tzv. prepojovacie poplatky. Týchto zákazníkov v Slovenskej republike je viac ako dost – Orange má asi 1,1 mil. používateľov zberateľom dobre známych kariet PRIMA (čo môže tvoriť približne 42 % jeho všetkých zákazníkov) a T-Mobile cca 1,2 mil. používateľov predplatených kariet EASY (čo môže predstavovať dokonca až 60 % jeho všetkých zákazníkov). Spolu užívateľov predplatených kariet v Slovenskej republike je približne 2,3 mil., čo je takmer 50 % všetkých zákazníkov oboch slovenských mobilných operátorov.

Vyjadrené inak, fakticky každý druhý zákazník slovenských mobilných operátorov používa predplatené karty. A práve zákazníci oboch mobilných operátorov si to pri telefonovaní pomocou predplatených kariet nemusia uvedomiť, že ich konečné hovory do konkurenčnej siete sú nesmierne drahé, pretože vysoké nie sú len tzv. prepojovacie poplatky.

Vysoký je však aj zisk mobilných operátorov (Orange za rok 2005 vykázal hrubý zisk blížiaci sa k 10 miliardám SK a zisk T-Mobile prevyšil 6,0 miliárd (aj keď to neznamená čistý zisk – predchádza mu napr. ešte zda-

nenie a niektoré ďalšie zrážky, je to zisk na slovenské pomery obrovský). Každý zákazník Orange mu tak „pomôže“ vytvoriť hrubý zisk priemerne vo výške približne 3 700 Sk a zákazník T-Mobile priemerne na výške asi 2 900 Sk. Aj keď sú to len orientačné údaje vypočítané ako pomer vykázaného hrubého zisku za rok 2005 k počtu zákazníkov príslušnej siete za rok 2006, vyrajajú dych. Keby som v orientačnom výpočte zohľadňoval počet zákazníkov za rok 2005, keď ich bolo menej a nie za rok 2006, suma podielu zákazníka na tvorbe hrubého zisku by bola logicky u oboch operátorov logicky ešte vyššia.

Pre bližšie porozumenie predchádzajúcich riadkov uvediem jednoduchý názorný príklad, keď napríklad

zákazníkovi spoločnosti Orange sa za hovor cez predplatené karty PRIMA do konkurenčného T-Mobile de facto počas celých 24 hodín (*neexistuje delenie na silnú a slabú prevádzku*) znižuje predplatený kredit o 14 Sk za každú minútu hovoru. Opačne je to dokonca ešte viac – až 14,50 Sk za každú minútu hovoru. Koľko minút hovoru by takto „vydržala“ predplatená karta PRIMA od Orange za 290 Sk, resp. EASY od T-Mobile za 300 Sk, nie je až taký problém sa dopočítať. Pritom tzv. prepojovací poplatok, ktorý od 1. 1. 2006, klesol na približne 4 Sk za minútu, je náklad, ktorý uhrádza mobilný operátor tej mobilnej siete, z ktorej zákazník telefonuje, tomu mobilnému operátorovi, kde zákazník končí svoj hovor. Tento náklad niekto musí logicky zaplatiť – a tým je na konci reťazca „spokojný“ zákazník. Tomu zostáva len útecha, že síce je mobilný v komunikácii, ale nie je viazaný žiadnymi zmluvami ako pri paušále.

Na spresnenie vyššie uvedených riadkov treba doplniť, že ďalším „hráčom“ na trhu je ešte aj Slovak Telecom (koľko zákazníkov v rámci Slovenskej republiky je *nedobrovoľne prinútených telefonovať napríklad z vlastnej pevnej linky na číslo mobilného operátora, a to len preto, lebo inštitúcia, úrad, firma alebo aj fyzická osoba už má „len“ mobilné spojenie; platí to presne aj opačne, ak zákazník – vyznavač len mobilného spojenia, musí volať na nejakú „prekonanú“ pevnú linku*). Aj v tomto smere vstupuje „do hry“, a tým aj do ceny pre zákazníka tzv. prepojovací poplatok uhrádzaný medzi operáto-

rom s pevnými linkami a operátormi s mobilnými linkami alebo opačne.

Na začiatku článku padla otázka, ako to chce pri existujúcom stave na trhu a daných podmienkach Telefónica dokázať. Veľká skupina zákazníkov je presvedčených, že tretí mobilný operátor – nech im je ktokoľvek, je jednoznačne pre dlhodobu rozdelený trh prínosom. Títo zákazníci veria, že nový operátor, ak sa chce presadiť na trhu, musí priniesť na trh nové služby, za nových, predovšetkým cenových podmienok. Takou možnosťou je aj volanie už za 2 Sk za minútu hovoru bez ohľadu na silnú alebo slabú prevádzku, pretože s týmto delením Telefónica podľa dostupných informácií nepočíta. Predbežne je podmienkou registrácia nového zákazníka do 31. januára 2007. Táto cenová ponuka chystaná od februára 2007 môže byť pre nových zákazníkov používajúcich predplatené karty o to zaujímavejšia, že zákazníci Orange aj T-Mobile si pri telefonovaní vo vlastných sieťach zaplatia pri slabej prevádzke 3,90 Sk, t. zn. takmer o 100 % viac a pri telefonovaní počas silnej prevádzky je to dokonca až 9,50 Sk za minútu hovoru, čo je až o 375 % viac. Pritom tento druh služieb – predplatené karty sú dnes tak povediac na okraji záujmu súčasných mobilných operátorov. V tejto oblasti služieb, ktorý môže zlákať takmer polovicu potenciálnych zákazníkov používajúcich predplatené karty, má nová spoločnosť značnú šancu uspieť. Zatiaľ však nie je známe, akú cenu ponúkne Telefónica zákazníkom používajúcim predplatené karty pri telefonovaní do iných sietí, t. zn. kde je v súčasnosti stále podstatná časť trhu. To bude rozhodujúce pre jej ďalší rozmach. Spoločnosť si verí, že do konca tohto roka bude mať na trhu asi 5 % podiel. Do tej doby, než si spoločnosť Telefónica vybuduje vlastné technické zariadenie na prevádzkovanie svojej mobilnej siete – predpokladá sa to do dvoch rokov, bude využívať sieť T-Mobile, s ktorým sa

spoločnosť už dohodla. Aj keď to znie na prvý pohľad paradoxne, T-Mobile na tom neprerobí aj keď budú čoskoro cez sieť T-Mobile telefonovať bývalí zákazníci T-Mobile a už noví zákazníci spoločnosti Telefónica.

V tejto súvislosti sme už niekoľko týždňov pred Via-

Obnovte si
Prima kredit

Suma	Prima telefonné číslo
200 Sk	0 0 0 0 0 0 0 0 0
250 Sk	1 1 1 1 1 1 1 1 1
300 Sk	2 2 2 2 2 2 2 2 2
350 Sk	3 3 3 3 3 3 3 3 3
500 Sk	4 4 4 4 4 4 4 4 4
690 Sk	5 5 5 5 5 5 5 5 5
1000 Sk	6 6 6 6 6 6 6 6 6
1500 Sk	7 7 7 7 7 7 7 7 7
	8 8 8 8 8 8 8 8 8
	9 9 9 9 9 9 9 9 9

nocami zaznamenali zvýšenú aktivitu podporovanú agresívnou reklamou súčasných operátorov, ktorí rôznymi mimoriadnymi ponukami a výhodnými akciami sa snažia udržať svojich zákazníkov, zaviazat' si ich na ďalšiu dobu. Už táto skutočnosť signalizuje, že súčasní operátori si uvedomujú, že nové podmienky ponúkané spoločnosťou Telefónica môžu byť veľmi silným dôvodom na odchod od nich – a právom. Zopakuje sa „vpád“ obchodných reťazcov a ich vplyv a dopad na ceny malých obchodných jednotiek, a podobne to ovplyvní v oblasti komunikácie súčasných operátorov? Od spoločnosti Telefónica zákazníci očakávajú obrazne povedané aj „rozhybanie a okysličenie trhu“, a to nie bezdôvodne. Symbolom spoločnosti Telefónica je označenie O₂, čo je chemické označenie oxygenu alebo kyslíka, bez ktorého ľudské bytosti nemôžu existovať.

Zákazníci však právom očakávajú, že nový operátor zníži ceny hovorov aj v oblasti služieb tzv. paušálov, očakávajú zníženie cien SMS-iek, a to nielen textových, ale aj multimediálnych. Spoločnosť Telefónica môže zaujať tých zákazníkov doterajších operátorov, ktorým končia časovo viazané zmluvy. Zákazníci sú v očakávaní aj razantnejšieho príchodu nových telekomunikačných technológií.

Táto problematika zaujíma nielen zákazníkov, ale aj všetkých zberateľov telefónnych kariet. Ak by sa najprv etablovala spoločnosť Telefónica v segmente predplatených kariet, budeme očakávať aj ich dizajn, či to budú karty, ktoré sa budú páčiť aj po grafickej stránke alebo nie. V tejto chvíli si spomínam na vlnajúci rozhovor s jedným skúseným pražským zberateľom telefónnych kariet. Bavili sme sa o novinkách a vtedy vyjadril svoj názor na nové české verejné čipové karty od spoločnosti Telefónica. Hovorí mi, že tie karty sú ešte škaredšie ako neslávne známe Tricky. Ja na to, že už ani nemôže byť ešte niečo škaredšie ako karty Trick. Po ich zhliadnutí som síce jeho názor nezdíelal, ale ani som sa im príliš

netešil – išlo o stúpajúce bublinky vo vode s modrým nádychom a s logom O₂. Dá sa predpokladať, že niečo podobné spoločnosť použije aj v Slovenskej republike. Signalizuje to aj jej internetová stránka, kde možno stiahnuť – napr. ako „tapetu“ na monitor obrázok (obr. na obálke, ostatné obr. sú ilustračné), ktorý je dosť podobný tej českej karte.

Obnovenie PRIMA kreditu cez terminál TIPOS, a. s.

Doteraz som sa nevenoval obnovovaniu kreditu PRIMA kariet – napr. prostredníctvom terminálov v zberniach slovenskej stávkovej kancelárie TIPOS, a. s. Táto možnosť je na všetkých miestach, kde je umiestnený terminál TIPOS, a. s. (hlavne na poštách). Týmto spôsobom spoločnosť ORANGE umožňuje svojim zákazníkom dobiť kredit vo výške 200 Sk (minimum), 250 Sk, 300 Sk, 350 Sk, 500 Sk, 690 Sk, 1 000 Sk a 1 500 Sk (maximum). Služi na to tlačivo (obr. hore). Zákazník vľavo hore vpiše zvolenú sumu, ak je nižšia ako 1 000 Sk, pred sumu predpíše číslicu „0“. Súčasne v ľavom – užšom stĺpci tlačíva zákazník označí zvolený kredit. Vpravo hore dopíše svoje telefónne číslo, ku ktorému si chce dobiť kredit. Nakoniec v pravej – širšej časti tlačíva prepíše svoje telefónne číslo tak, že postupne každú číslicu zo svojho telefónneho čísla vyznačí zvislou čiarou v predznačenom rade číslic, ktoré sú v každom riadku iné (postupne od číslice „0“ až po číslicu „9“), ale v konkrétnom riadku rovnaké (napr. 2 2 2 2 2 2 2 2 2 alebo 7 7 7 7 7 7 7 7 7 a pod.) Na prvý pohľad a prvé prečítanie to vyzerá komplikovane, ale je to jednoduché.

Po zaplatení príslušnej sumy obdrží zákazník SMS-ku od operátora Orange o úspešnom obnovení PRIMA kreditu. Potvrdené tlačivo je doklad o poskytnutí služby a slúži aj na prípadnú reklamáciu.

Z podkladov z rôznej dennej tlače a internetu spracoval **mjobek**

Nálepky na náhle (expresné) balíky a ich sprievodky

K balíkom, druhej najrozšírenejšej skupine poštových zásielok, bolo možné využívať viaceré doplnkové služby. Jednou z nich bola služba „Náhle“. Náhle balíky sa prepravovali bežnými dopravnými prostriedkami a ihneď po príchode na dodáciu poštu sa doručovali alebo avizovali. Za túto službu bolo treba zaplatiť príplatok. Kritéria pre výšku príplatku sa v priebehu času menili. Boli závislé napr. od miesta pobytu adresáta vzhľadom na doručovací obvod, a to či bol vo vnútornom alebo vonkajšom doručovacom obvode, od času doručenia zásielky, od hmotnosti balíka a podobne.

Samotné náhle balíky a neskôr i ich sprievodky sa polepovali nálepkami s výrazným nápisom **Exprés** v rozličných obmenách. V nasledujúcom prehľade sa pokúsím priblížiť rôzne úpravy týchto nálepiek používaných na Slovensku po roku 1919 hlavnými poštovými správami.

I. Československá poštová správa 1918 – 1939

V poprevratovom období boli pravdepodobne používané nálepky s červeným textom **EXPRESZ** vytlačené na bielom papieri. Tieto nálepky sa podľa dostupných informácií lepili iba na samotné balíky. Z neskoršieho obdobia možno doložiť ojedinelé použitie nálepiek s textom „Express“ na balíkových sprievodkách. Tieto nálepky boli vytlačené červenou farbou na bielom papieri a boli určené na listové zásielky a balíkové sprievodky.

Nálepky s textom „Exprés“ určené iba na náhle balíky a ich sprievodky, boli do poštovej prevádzky zavedené v roku 1926. Boli tlačene v hárkoch po 54 kusov. Farebná úprava textu a tlače nie je v podkladovej literatúre uvedená, ale podľa neskoršieho dokladového materiálu boli vytlačené čiernou farbou na červenom papieri rozličnými druhmi písma. Orámovanie oboch častí nálepky bolo vo farbe textu. Nálepky mali pôvodné číslo tlačiva 47, ktoré bolo neskôr zmenené na č. 252.

II. Maďarská poštová správa 1938 – 1945

Na zabranom území Slovenska Maďarská poštová správa používala svoje v tom období bežne používané nálepky. Nálepky boli dvojdielne, väčšia časť sa lepila na balík a menšia na sprievodku k nemu. Text „EXPRESSZ“ bol vytlačený čiernou farbou na tmavočervenom papieri. Tieto nálepky v upravenej alebo v neu-

pravenej podobe používali niektoré pošty na juhu Slovenska aj v krátkom období po roku 1945.

III. Slovenská poštová správa 1939 – 1945

Slovenská poštová správa používala na označovanie náhlych balíkov a ich sprievodiek nálepky s textom „EXPRES“ čs. pôvodu alebo v podobnej úprave ako ich používala čs. poštová správa.

IV. Československá poštová správa od roku 1945

V povojnovom období sa do spotrebovania zásob používali nálepky na náhle balíky a k nim patriace sprievodky vo vyhotoveniach používaných čs. poštovou správou do roku 1939, slovenskou poštovou správou a zriedkavo i v úprave používanej maďarskou poštovou správou.

Dvojdielne nálepky čs. pôvodu môžu podľa farebnej úpravy textu a papiera zaradiť do dvoch typov:

1. typ: Na papieri rôznych odtieňov červenej farby je rozličnými druhmi písma čiernou farbou vytlačený text „EXPRES“. Orámovanie je vo farbe textu. Číslo tlačiva je 252.

Oddeľovanie jednotlivých nálepiek z háрку i oboch častí

Sprievodka k náhlemu balíku odoslanému z Filakova 9. 7. 1951 do Rúfusbane pri Jasove. Nálepka označujúca náhly balík je čs. 1. typu, vytlačená na priesvitnom papieri tmavočervenej farby. Text nálepky nemá orámovanie. Výplatné a príplatok za náhle podanie je uhradené trojicou známok. Jednou z nich je letecká známka vydania 1946/1947 hodnoty 20 Kčs

Označenie náhleho balíka na sprievodke je čs. nálepkou 1. typu s orámovaním textu nálepky vo farbe textu. Balík bol podaný na pošte Senec 19. 6. 1951 pre adresáta v Jasove. Úhrada výplatného a príplatku za náhle podanie je troma známkami, a to leteckým preťažovacím provizóriom z roku 1949 hodnoty 30 Kčs a známkami 3 Kčs a 1 Kčs.

nálepiek navzájom sa vykonávalo prevažne strihaním.

2. typ: Na papieri bielej farby je červene vytlačенý nápis „EXPRES“. Orámovanie nálepky je vo farbe textu. Číslo tlačiva je 11-015. Na uľahčenie oddeľovania mali nálepky priepich. Tieto nálepky, tlačivo č. 11 – 015 a ich časti na balíky, sa na náhle balíky mali lepiť 5 mm vľavo od podacích nálepiek. Služba náhlych balíkov vnútroštátneho styku bola zrušená 23. 7. 1979.

Okolo roku 1987 pošty na označovanie náhlych balíkov v medzinárodnom styku a k nim patriacich sprievodiek začali používať samolepiace nálepky. Pošty si ich mohli objednávať po spotrebovaní nálepiek predchádzajúcej úpravy. Samolepiace nálepky boli dodávané v dvoch úpravách:

a) Tlačivo č. 11 – 014 (malé) EXPRES určené na listové zásielky a sprievodky k náhlým balíkom. Tieto nálepky sa dodávali v kotúčoch, ktoré obsahovali 1000 kusov nálepiek.

b) Tlačivo č. 11 – 015 EXPRES (veľké) určené na náhle balíky sa dodávalo v hárkoch, ktoré obsahovali 12 kusov nálepiek.

Nálepky na náhle balíky tl. č. 11 – 014 a 11 – 015 boli zrušené, vyčiarknuté zo zoznamu prevádzkových tlačív, na základe pokynu uverejnenom vo Vestníku č. 26/2001.

Provizórne označovanie náhlych balíkov a ich sprievodiek

Tak, ako pri iných druhoch poštových nálepiek, aj pri nálepkách označujúcich náhle balíky a ich sprievodky, možno doložiť provizórne úpravy tohto označenia.

1. Použitie upravenej nálepky maďarskej poštovej správy odstrihnutím písmena „Z“ z textu EXPRESSZ.

2. Použitie listovej nálepky EXPRES na sprievodke.

3. Rukopisným údajom EXPRES napísaným priamo na balíku alebo na sprievodke.

4. Odtlačkom pečiatky s príslušným textom priamo na balíku alebo na sprievodke.

Verím, že predložená problematika označovania náhlych balíkov a ich sprievodiek podnieti zberateľov poštovej histórie Slovenska prezrieť svoje zbierky a na základe svojich materiálov doplniť alebo poopraviť údaje obsiahnuté v tomto príspevku.

Dušan Evinic

Pramene:

1. D. Evinic: Balíková pošta na Slovensku 1918 – 1985, Filatelistické state č. 16
2. D. Evinic: Balíková pošta na Slovensku 1985 – 1992, Zberateľ č. 7-8/2000
3. Poštový vestník č.16/2001, č.26/2001
4. Zbierka autora

Označenie náhleho balíka, vrecovky, odoslaného zo Slovenského Nového Mesta do Košíc 28. 2. 1953, je na sprievodke neupravenou nálepkou maďarskej poštovej správy s textom EXPRESSZ. Úhrada výplatného i príplatku za náhle podanie je vykonaná tromi bežnými dobovými výplatnými známami hodnoty 1,60 Kčs. Nálepka označujúca vrecovku má modrý text „Vrecovka“ na žltom podklade. Orámovanie je vo farbe textu.

O jednom zabudnutom výročí

Keď bol vo vlnajšom májovom čísle Zberateľa uverejnený článok Josefa Fronca o rotačke Wifag, napadla ma myšlienka, že určite by bolo vhodné spomenúť aj jej predchodkyňu – rotačku Stickney pre jednofarebnú oceľotlač. Veď tá bola v prevádzke len o niečo menej ako Wifag II – takmer 35 rokov, pričom v rokoch 1952 – 1959 sa rotačnou oceľotlačou (aj v kombinácii s hĺbkotlačou) známky súběžne tlačili už aj na stroji Wifag 1.

Rotačka Stickney bola inštalovaná v Prahe v roku 1925 (teda pred vyše osemdesiatimi rokmi) a prvou

známkou na nej vytlačenu bola jednokorunovka s portrétom prezidenta T. G. Masaryka (Pof. 199). Posledná čs. známka na rotačke Stickney bola vyrobená koncom roka 1959, tiež s vyobrazením prezidenta. Bola to 30 h známka vo farbe fialovej s portrétom prezidenta A. Novotného vydaná 7. 12.

1959 (Pof. 1091). To ale už „stickneyka“ bola v Bratislave, kam bola premiestnená v roku 1952. Najprv do priestorov konania Celostátnej výstavy poštových známok Bratislava 1952 (Slovenské národné múzeum), kde na nej bola tlačenná známka vydaná k tejto výstave (Pof. 693), a odtiaľ do tlačiarne Pravda na Jesenského ulici, kde na nej vytlačili ešte päť ďalších emisií výplatných známok a jednu emisiu doplbatných známok:

Klement Gottwald
Antonín Zápotocký
Julius Fučík
Povolania
Antonín Novotný
Doplbatné známky

Pof. 732, 734
Pof. 740B, 741
Pof. 743 – 744
Pof. 775 – 783
Pof. 999B – 1000B
Pof. D79A – D91A

Rozruch medzi filatelistami spôsobil práve 30 h „fialový Novotný“ (známka sa objavila v poštovej prevádzke v lete 1959), keď v podstate malo ísť o dotlač výplatnej 30 h známky modrej farby vydananej v roku 1958 (Pof. 999B). Keď filatelisti zistili, že sa objavila farebná

odchýlka bežnej výplatnej známky, začali sa dožadovať jej dodanie v novínkovej službe. Hlasy filatelistov boli vypočuté, avšak dotlač známky v odlišnej (fialovej) farbe sa medzitým v poštovej prevádzke vypotrebovala, preto bola spustená riadna dotlač vo farbe fialovej, ale po jej oficiálnom vydaní sa zistilo, že známky prvého vydania vo fialovej farbe sa od toho druhého, teraz už oficiálneho, líšia v papieri, farbe obrazu a lepe. A vzácna odchýlka bola na svete!

Otcom rotačky, ktorá znamenala výrazné zlepšenie tlače poštových známok, bol významný americký konštruktér a vynálezca **Benjamin Rollin Stickney**. Inštaloval ju v poštovej tlačiarňi USA už v roku 1914, kde s rôznymi vylepšeniami fungovala vyše polstoročia, pričom došlo aj k výraznému zníženiu výrobných nákladov pri tlači známok. Na jednom zo strojov sa dosiahol aj tlačový rekord, keď za jednu pracovnú osemhodinovú smenu sa vytlačilo 3 milióny známok.

Výroba tlačovej formy pre rotačku Stickney mala niektoré rovnaké postupy ako pre stroj Wifag (napr. prenos obrazu známky na tlačovú formu moletou), iné sa podstatne líšili.

Tlačová forma stroja Stickney sa skladala z dvoch polvalcov, ktoré vznikli ohýbaním plochých dosiek. Na plochej doske sa najprv vyznačili body zodpovedajúce rozmerom potlačenej plochy (tzv. rozmeriavacie body 1. fázy) a k nim, podľa formátu známky, bola narysovaná sieť na rozmiestnenie jednotlivých známok. V priesečníkoch siete boli oceľovou ihlou vyznačené rozmeriavacie body 2. fázy. Do nich bol pri moletovaní vkladáný hrot

spojený s čapom, na ktorom bola v moletovacom stroji nasunutá moleta. Pretože rozmeriavacie body sa odtláčili na známku, bola ich poloha volená tak, aby nerušili obraz známky. Najčastejšie ich nájdeme v rámečku známky. Pri moletovaní sa vodiaci hrot vkladal do rozmeriavacieho bodu, ktorý bol na susednom poli, a bol teda dobre prístupný. Preto na niektorých vydaniach sú rozmeriavacie body 2. fázy na okraji hárku

a vždy jeden rad známok tieto body nemá. Rozmeriavacie body 1. fázy sú v rohoch tlačového listu. Ak listy nie sú označené doskovými značkami, možno pomocou rozmeriavacích bodov 1. fázy rozlíšiť odtlaky z oboch polvalcov. Tlakom na moletu a jej valivým pohybom sa na dosku preniesol negatívny obraz známky. Dva polvalce sa potom presne nasadili na skúšobný valec, aby vytvorili valcovú tlačovú formu. Medzery medzi polvalcami sa odtláčili ako vlasové farebné čiary, v ktorých okolí sa tlačové hárky oddelili z kotúča papiera. Odskúšané polvalce sa potom zakalili a vyleštili.

b) 150 známok stredného formátu 19,5 x 23 mm (5 x 10 známok + 10 x 10 známok, priehradkové listy 100 kusový a 50 kusový boli spojené medzihárčím). Takto boli vytlačené niektoré príležitostné a výplatné známky, napr. z emisie Krajiny, hrady, mestá v roku 1936, aj „fiarový Novotný“ v roku 1959,

c) 100 známok a 12 kupónov veľkého formátu 23,5 x 28 mm, usporiadaných v 7 radoch a 16 stĺpcoch; takto boli tlačene čs. známky v rokoch 1935 – 1939 a 1945 – 1949,

známok + 5 x 5 známok). V tomto formáte sa tlačili čs. známky v rokoch 1949 – 1951.

Pozn.: Rozmery obrazu známok v niektorých prípadoch kolíšu asi ± 1 mm.

Činnosť samotnej rotačky bola špecifická aj tým, že papier z kotúča šírky 270 mm s hmotnosťou 20 až 40 kg prechádzal najprv zoradovacím valcom, potom cez dve vlhčiace zariadenia na tlakový valec, pričom z protílahlého ocelotlačového valca sa obvodom 890 mm sa nanášala farba. Stieranie farby z ocelotlačového valca sa vykonávalo škrobenou látkou. Potlačený papier sa sušil na elektricky vyhrievaných doskách a viedol sa do zariadenia, v ktorom sa nanášal lep. Potom prechádzal sušiacim tunelom a opäť sa navíjal na kotúč.

Pás papiera sa potom perforoval na zvláštnom stroji. Presné vedenie a fixovanie pásu papiera zabezpečovali dva tzv. lámacie valce, ktorých stopy sú známe **pruhy v lepe**. Pozdĺžnu perforáciu zabezpečovala sústava úzkych valcov s krátkymi ihlami, ktoré zapadali do otvorov matrice. Ich vzdialenosti sa nastavovali vymedzovacími krúžkami v závislosti od zmrštvosti papiera. Preto vznikali známky užšie aj širšie.

Usporiadanie ihliel na formátovom valci, zabezpečujúcim priečnu perforáciu, zodpovedalo usporiadaniu radov známok, preto každý formát známok mal vlastný formátový valec. S formátovým valcom bolo spojené rezacie zariadenie. Pôvodne malo nôž s hrubými zubmi, ktorý papier prepichol a rozrezal. Pretože pri tom vznikol nerovný okraj a často sa poškodil aj samotný hárkov, oddeľovanie hárkov sa riešilo samostatným zariadením.

Pôvodný rozmer riadkovej perforácie bol $9 \frac{3}{4}$, avšak z dôvodu lepšej manipulácie s vytlačnými hárkami známok sa v roku 1936 zmenil rozmer riadkovej perforácie na $12 \frac{1}{2}$. Takto boli perforované všetky známky až do skončenia činnosti rotačky Stickney u nás v decembri 1959.

V období prvej ČSR bolo na stroji Stickney vytlače-

ov náklade niekoľko 100 miliónov kusov.

V roku 1960 bola rotačka prepravená do KLDR, kde bola vraj prevádzkovaná ešte niekoľko rokov.

R. Klíma

Literatúra:

1. Z. Fritz: Neprávom opomíjaná osobnosť, Merkur Revue č. 6/2006

2. J. Kulda: Rotačka Stickney pro jednobarevný ocelotisk, Katalog Krajskej výstavy poštovních známek Praha – Bratislava 1983

3. Specializovaný katalog čs. poštovních známek, Rapid 1978

4. Československo 1918 – 1939, Katalog Pofis 2005

5. Československo 1945 – 1992, Katalog Pofis 2006

ných vyše 100 rôznych poštových známok, v rokoch 1945 až 1952 to bolo ďalších 100 a v poslednej fáze, v Bratislave, ešte vyše 30 rôznych poštových známok, teda spolu vyše 230 výplatných, príležitostných, leteckých a doplatných československých známok v celko-

Výročia dvoch svätcov

Dvojnámkovou emisiou talianska pošta vzdala hold sv. Ignácovi z Loyoly pri 450. výročí jeho smrti a sv. Františkovi Xaverskému pri 500. výročí jeho narodenia. Obidve známky majú rovnakú nominálnu hodnotu 60 centov.

Sv. Ignác z Loyoly, vlastným menom Inigo López de Recalde, španielsky šľachtic baskického pôvodu, sa narodil v r. 1491 na zámku Loyola v provincii Guipúzcoa.

Zúčastnil sa vojen s Francúzskom a po zranení pri Pamplone v r. 1521 sa počas liečenia venoval čítaniu náboženských kníh. Po ceste do Palestíny v r. 1523 – 1524 študoval v Barcelone, Paríži a Benátkach. Viackrát stál pred inkvizičným súdom. V r. 1534 založil v Paríži katolícku reholu jezuitov (Spoločnosť Ježišova, lat. *Societas Jesu*).

Po vysvätení za kňaza v r. 1537 vstúpil do služieb pápeža Pavla III. Rehoľa bola potvrdená pápežom v r. 1540 a v nasledujúcom roku sa Ignác Loyolský stal jej najvyšším predstaveným. Jeho spisy (Duchovné cvičenia,

Duchovný denník, Životné spomienky), zakladanie škôl, vychovávateľské iniciatívy a pastoračná činnosť – popri založení rehole – mali rozhodujúci význam pre obnovu cirkvi v 16. stor. Zomrel v Ríme v r. 1556 a kanonizovaný bol v r. 1622.

Sv. František Xaverský, vl. Menom Francisco de Gassu Xavier, katolícky teológ a španielsky (baskický) jezuita, sa narodil v r. 1506 na zámku Javiero v provincii Navarra. V r. 1533 sa v Paríži pridal k svojmu rodákovi Ignácovi Loyolskému a stal sa spoluzakladateľom novej rehole. Ako pápežský legát v r. 1541 odišiel do Indie, odkiaľ podnikol misionárske cesty na Malajský polostrov, Moluky a do Japonska. Zomrel pri Kantone na ceste do Číny v r. 1552. Kanonizovaný bol tiež v r. 1622 a pápež Pius XI. ho v r. 1927 vyhlásil za patróna všetkých misii.

Emisia má dátum vydania 27. 9. 2006 a obe známky vyšli v náklade po 3,5 mil. kusov.

–ilk-

NOVÉ POŠTOVÉ SADZBY PLATNÉ OD 1. 1. 2007

Od 1. januára 2007 platia nové tarify služieb poštovej prevádzky Slovenskej pošty, a. s., pre tuzemský styk (tarify v medz. styku sa nezmenili). S novými tarifami sa môžete oboznámiť na všetkých poštách alebo web-stránke Slovenskej pošty. Ako v predchádzajúcich rokoch, uverejňujeme niektoré najčastejšie používané sadzby (v Sk).

LISTOVÉ ZÁSIELKY - TUZEMSKÝ STYK

list	do 50 g		do 100 g		do 500 g		do 1000 g		do 2000 g	
	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.
	16	10	18	14	19	15	37	31	65	57

BALÍKOVÉ ZÁSIELKY - TUZEMSKÝ STYK

balík	do 2 kg		do 3 kg		do 5 kg		do 10 kg		do 15 kg	
	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.
	69	49	75	52	85	57	109	69	135	81

LISTOVÉ ZÁSIELKY - MEDZINÁRODNÝ STYK

list		susedné štáty		ostatné štáty Európy		ostatné štáty sveta	
		1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.
		20 g	20	18	23	21	25
	50 g	24	22	30	28	40	34
	100 g	45	40	65	60	70	65
	250 g	80	65	100	85	125	110
	500 g	115	90	150	130	230	205
	1000 g	210	175	240	210	440	390

POPLATKY ZA POUKÁŽKY - TUZEMSKÝ STYK

suma do		druh poštovej poukážky				
		PPP H 2. trieda	PPP H 1. trieda	PPP E - na el. mediu	PPP E - na zozname	PPP U
1000 Sk		18	63	23	26	8
5000 Sk		28	73	27	30	13
10000 Sk		40	85	33	34	19
za každých 10 tisíc alebo ich časť		24	24	12	12	12

POPLATKY ZA ZVLÁŠTNE SLUŽBY

	tuzemsko	zahranicie
Doporučene	15	38
Doporučene s potvrdením dodania	23	
Do vlastných rúk	2	10
Opakované doručenie na žiadosť odosielateľa	8	
Dobierka	3	
Doručenka	8	26
Aerogram (do všetkých krajín sveta)		20
Poistenie do 1000 Sk pri listoch	16	70
Poistenie do 1000 Sk pri balíkoch	6	
- za každých ďalších 1000 Sk alebo ich časť	2	5
Krehké	14	
Neskladné	14	
Zapečatenie alebo zaplombovanie	23	

Zlatá horúčka a termografická farba

Pri moderných poštových známkach sme sa mali možnosť zoznámiť s viacerými inováciami či experimentmi v rámci tlačových techník. Bola to napríklad tlač s využitím rôznych „nepapierových“ materiálov – na hliníkovej alebo zlatej fólii, s hologramom, na dederóne, na textile (vyšívaná známka), na dreve, ale aj tlač s prídavkom farieb – rozdrvený meteorit, svetielkujúce materiály, aromatické prísady (vôňa ruží, čokolády).

Nedávnym príspevkom novozélandskej pošty do tejto oblasti je aplikovanie termografickej farby do časti známkového obrazu s efektom jeho vizuálnej zmeny, keď z pôvodne tmavého dna zlatokopeckej misky sa jej zahriatím po trení prstom objaví „zlaté“ negety, ktoré po ochladnutí opäť zmiznú. Takto je vytlačena najnižšia hodnota (45 c) z päťznámkovej emisie Zlatá horúčka.

V roku 1861 objavili na Novom Zélande v lokalite Otago prvé zlato, čo spôsobilo príliv tisícok hľadačov z celého sveta. Ich príchod a výsledky ich námahy mali výrazný vplyv na sociálny a ekonomický život krajiny, ktorý je zrejmy dodnes. V rokoch 1861 až 1864 bezprecedentne vzrástol počet obyvateľov Nového Zélandu o 75 %.

1866 z Austrálie a do r. 1869 ich počet presiahol 2 000. Nový Zéland vtedy nazývali Nová zlatá hora. Prichádzali aj na pozvanie obchodnej komory v Dunedine ako vítané pracovné sily pre nové zlaté polia na Západnom pobreží a Coromandeli.

Hodnota 1,50 \$ prináša historickú fotografiu (to je spoločný znak celej emisie) z Roxburghu z r. 1901, dokumentujúcu poslednú eskortu zlata z Otagu, ktorú tvorili pohonci, policajti a úradníci banky Nového Zélandu. Bezpečná doprava ťažko získaného zlata do sveta mala veľký význam pre samotných prospektorov. Podnikavci ako Austrálčan Charles Cole to pocho-

pili a poskytli kone a vozy ako cennú službu.

Najvyššia hodnota emisie 2,00 \$ predstavuje prístav Dunedine okolo r. 1900, ktorý bol najdôležitejší pre oblasť Otagu. Rýchlo sa stal obchodným a priemyselným centrom Nového Zélandu s rušnou stavebnou aktivitou. Rozvíjalo sa najmä strojárstvo a pivovarníctvo. Mnohé dnešné známe podniky majú svoj pôvod v zlatých časoch Dunedinu.

Emisia s dňom vydania 6. 9. 2006 je doplnená prezentačným balíčkom v limitovanom náklade 2 000

Druhá hodnota emisie (90 c) predstavuje obydľia v Thames, kde našli zlato v r. 1867. Do konca storočia sa toto mesto s 18 000 obyvateľmi, vyše 100 hotelmi a tromi divadlami stalo najväčším na Novom Zélande – na rozdiel od dnešného so 7 000 obyvateľmi a iba štyrmi hotelmi.

Medzi prospektormi v Otagu sa nachádzalo veľa Číňanov (hodnota 1,35 \$). Prví čínski imigranti prišli v r.

kusov. Tvoria ho číslovaný neperforovaný päťznámkový háčček so zlatou fóliou, FDC so zlatou fóliou, farebné výťažky hodnoty 2 NZD, šesťbloky každej hodnoty, kompletná séria jednotlivých známok a širší text k námetu emisie. Známkový štvorfarebnou ofsetovou litografiou vytlačila tlačiareň Southern Colour Print, Nový Zéland.

Ivan Lužák

Organy v Luxembursku

Dňa 5. decembra 2006 luxemburská pošta vydala štvorznačkovú príplatkovú sériu s námetom hudobných nástrojov – veľkých organov domácej krajiny.

Organ je impozantný mnohoúčelový hudobný nástroj, ktorého názov pochádza z gréckeho slova organon, čo znamená jednoducho náradie alebo nástroj. V priebehu rokov organ dostal mnohé metaforické prirôvania, napríklad kráľ hudobných nástrojov, sluha pánov či čertove gajdy.

V roku 1985 Georg Westenfelder skonštruoval pre **koncertnú sieň konzervatória** v hlavnom meste organ

s 53 registrami na troch manuáloch so zvukom francúzskym – symfonickým, nemeckým – barokovým aj romantickým; španielsky vplyv je daný radením píšťal. Vznikol tak univerzálny koncertný nástroj, vhodný aj na výučbu, nástroj moderných tvarov

zabudovaný do priestorov koncertnej sály s vynikajúcou akustikou.

Organ s tromi manuálmi a 19 registrami zhotovený v roku 1990 v ručnej dielni Kleuker (Bielefeld) pre mesto **Bridel** je sólistický nástroj. Špeciálna konštrukcia umožňuje rozvinúť nielen individualitu organistu prostredníctvom pestrofarebnej zvukovej palety registrov, ale

aj vytvárať 3D priestorový efekt. Organový festival Bridel je od roku 1997 centrom mnohých hudobných aktivít.

Nástroj vo významnej historickej pamiatke, v kostole v **Mondercange**, bol vyhotovený v roku 2004 a pochádza z organovej dielne bratov Oberlingerevovcov. V mohutnej drevenej konštrukcii je zabudovaných 27 registrov na dvoch manuáloch. Farba zvuku je v nádychu francúzskeho neoklasicizmu a zvukov 19. storočia.

Moderný organ obsahuje aj počítačovo programovateľnú časť, keď do internej pamäte možno uložiť až 650 rôznych užívateľsky vytvorených zvukových kombinácií.

Trojmanuálový organ so 41 registrami, ktorý zostrojil G. Westenfelder pre mestskú časť **Grund**, je historický nástroj z 18. storočia, čiastočne reštaurovaný na pôvodnom základe

a s niekoľkými doplneniami. Nástroj spájajúci juhonemecké baroko s francúzskou klasicistickou predstavuje jeden z najkrajších organov v krajine.

Známkový nominálnych hodnôt 50, 70, 90 centov a 1 euro s celkovým príplatkom 50 centov boli vytlačené ofsetom v tlačiarňach Cartor Security Print S. A. vo Francúzsku.

-pem-

Známka a známková grafika (10)

Ako v predchádzajúcom období známkovej tvorby v ČSSR, tak aj v sedemdesiatych rokoch sa na známke odráža každodenná socialistická súčasnosť. Pre známkovú tvorbu tohto obdobia je charakteristická mnohovitavnosť výrazová, námetová aj tematická. Technická dokonalosť reprodukcie umožňuje rozšíriť námetovú skladbu. Tematický záber československej známkovej tvorby obdobia je veľmi široký a jeho výtvarné spracovanie veľmi pestré.

V skladbe tematického plánu sa cyklicky opakujú realizácie známok k závažným udalostiam v živote spoločnosti. V tomto období pribudli ďalšie známky na témy výročie založenia KSČ, zjazd KSČS, výročie SNP, Povstanie českého ľudu, Lidice, Ležáky... Veľký podiel v skladbe predstavujú portrétné realizácie.

farebnú škálu. Na mimoriadne vysokej úrovni sú početné realizácie okruhu „umenie na známke“.

Z pohľadu výtvarného riešenia je výraznejšia diferenciácia rôznych známkových typov – známky prikláňajúce sa k voľnej a ilustračnej tvorbe, známky bližšie sa k estetike plagátovej tvorby, ďalej čisto grafická, typografická a symbolická poloha.

Autorské zastúpenie je početné. Československá poštová správa v tomto období spolupracuje ročne s takmer šesťdesiatimi výtvarníkmi, čo je podstatne vyšší okruh spolupracovníkov ako v iných krajinách.

V tomto období, keď sa vo veľkej miere používa viacfarebná ocelotlač z plochých platní, objavuje sa aj možnosť dokonalej reprodukcie maliarskych diel ako aj námetov vyžadujúcich si bohatšiu

„Nositeľmi najvladnejšieho vývoja československej známkovej tvorby sú vyhranené výtvarné osobnosti, v ktorých tvorbe sa často harmonicky prelína tradícia

a nový prístup. Medzi také počítame najmä diela J. Lieslera, I. Strnada, V. Kovaříka, J. Lukavského, F. Svolinského, M. Hanáka, J. Švengsbíra a A.

Podzemnej.“ (R. Fischer: Známková tvorba v kontextu čtyřiceti let socialistického vývoja, Československé spoje, Praha 1986.) Okrem generácií, ktoré významne ovplyvnili čl. známkovú tvorbu v predchádzajúcich obdobiach, je tu aj podiel nových najmä mladých autorov.

Nasledujúca etapa vývinu slovenskej známkovej tvorby, ktorá zachytáva obdobie sedemdesiatych a začiatku osemdesiatych rokov, je formovaná najmä trvalými tvorivými vkladmi osobností našej známkovej grafiky. K nim sa pozvoľna pripájajú ďalší umelci. Zaiste nie náhodou najvýraznejší podiel predstavuje tvorba tých slovenských umelcov, ktorí sú pojmom v našej voľnej grafickej

tvorbe. Umelecké majstrovstvo tvorcov je celospoločenské oceňované pre prínosy trvalej hodnoty.

„Podstatou vývoja modernej slovenskej grafiky je jej živé reagovanie na náročné spoločenské témy... Nechýba v nej ani tvorivý experiment, ktorý v nejednom prípade aktívne posunul progresívny smer v tejto oblasti“ (L. Petránky: *Moderná slovenská grafika*, Bratislava 1985, s. 223.) Platnosť konštatovaní významného slovenské-

ho výtvarného teoretika možno rozšíriť aj na oblasť úžitkovej známkovej grafiky, ktorá ďalej

sústavne nadväzuje spojenia s voľnou grafikou. Mnohí autori, špecialisti známkovej tvorby výrazným spôsobom

dokumentujú nadväznosť na svoju voľnú tvorbu so súčasným rešpektovaním špeciálnych požiadaviek známkovej grafiky. V tomto smere podnetne pôsobia diela viacerých autorov.

Podstatne menšia je skupina tvorcov známkovej grafiky, ktorá sústavne nadväzuje na svoju tvorbu v iných disciplínach úžitkovej grafiky a známku približuje estetike plagátu. Táto koncepcia tvorby uprednostňuje prácu s hladkou nečlenenou plochou, s dominantným postavením výtvarného znaku, ktorý je výrazne štylizovaný. Uplatňuje sa čistota grafického podania v plošnej štylizácii. K tomu sa pripája symbolické pôsobenie farebnosti a jednoznačná snaha o vytvorenie esteticky pôsobiacej kompozície. Písmo nie je iba nelogickým prídavkom, ale je organicky začlenené do plochy známky a jeho tvary korešpondujú s významovými prvkami.

Portrét na známkach, ako ďalší známkový typ, pre-

konáva v tomto období veľké zmeny. V tomto type tvorby je výrazný podiel a príkladné riešenia slovenských autorov A. Brunovského, J. Baláža a D. Kállaya. Pre portrét tohto obdobia je charakteristické úsilie

o priblížení osobnosti nielen pripojením atribútov naznačujúcich význam osobnosti alebo pripomínajúcim oblasť pôsobenia. Ide aj o hlbšie zblíženie s osobnosťou v snahe o zachytenie charakteristických výrazových črt a v úsilí o nadviazanie osobného kontaktu s vnímateľom. Chladný oficiálny portrét prestáva byť ideálom.

Albín Brunovský pripojil k týmto tendenciám výrazné citové pôsobenie farebnosti a zdôraznenie lyrickosti.

Tiež sa pridružuje úsilie o dekoratívnejšie pôsobenie kompozície známky. Dušan Kállay osviežuje známku zkomponovaním portrétu do medailónika.

Vývoj si vynútil zmeny aj v oblasti námetových známok. Prejavuje sa zjavnejšie úsilie o zachytenie životného prostredia, pravdepodobne v súvislosti s uvedomovaním si jeho váž-

neho stavu v celosvetovom kontexte. Toto úsilie sa odráža nielen v tematickej zložke emisných plánov (napr. emisia Ochrana prírody), ale badať ju aj na známkach s inými námetmi, napr. na známkach s kvetmi a zvieratami sa

častejšie vyskytuje aj zobrazenie alebo náznak ich životného prostredia, zväčša mierne idealizovaného. Ako príklad možno uviesť Kállayom zobrazené kvety ako výsek zo skutočnosti, alebo Balážove safari, kde je prostredie atraktívne naznačené farebnými pruhmi.

Spomedzi našich výtvar-

níkov najväčší podiel na tvorbe známky má nesporne Jozef Baláž. I v tomto sledovanom období vytvoril celý rad pôsobivých a výtvarne kultivovaných známk. Jeho známková grafika je mnohotvárna a rukopis autora je charakteristický. Balážov prístup k známkovej tvorbe je určený charakterom námetu. Veľmi závažný podiel predstavuje portrétna tvorba, ktorá sa začína vyskytovať až v tomto období. Vytvára nové vzťahy v kompozícii medzi portrétom a sprievodnými motívmi (J. Šverma, M. Schneider-Trnavský). „Jeho ‚storočný‘ akademik F. Lexa

je brilantnou známkovou podobizňou, ktorá spája v sebe prvky klasického a moderného portrétu v nezvyčajnej farebnej nežnosti s prenikajúcim koloritom“ (R. Fischer: Známková tvorba J. Baláža, katalóg výstavy, Pezinok 1979) Veľmi výstižný je jeho portrét Gagarina. Za tento portrét šťastného a usmiateho kozmonauta získal 1. cenu v súťaži o najkrajšiu poštovú známku roka 1981.

Baláž vytvoril tiež rad realizácií k závažným celospoločenským témam. Na známke 40. výročia Povstania spája postavy a symboly s motiváciou mierového budovania. Tri expresívne poňaté známky emisie 30. výročie zničenia obcí predstavujú expresivitou výrazu ojedinelé stvárnenie závažného námetu. Dynamická kompozícia, autorské kaligrafované písmo, chvejivá línia, symbolické prvky iba v náznačku, expresívne tvary umocňujúce humanistickú ideu. Dielo bolo ocenené 3. cenou v záverečnom celoročnom hodnotení produkcie.

V Balážovej tvorbe je početný rad známk s vyobrazením zvierat. Poľovníckych psov nám predstavuje ako reminiscenciu na klasickú rytinu, „Safari“ s pastelovými farebnými plochami je oslavná báseň živej prírody.

Známkovú produkciu obohatil aj o nové námety, téma „drotárstvo“ bola zaradená do plánu na základe jeho podnetu, námet bol Balážom výtvarne spracovaný v pôsobivý poetický dokument. Z Balážovej tvorby tohto obdobia

spomeňme ešte ďalšiu emisiu upozorňujúcu na krásu ľudového umenia a ľudovej umeleckej výroby Slovenská keramika (1978). Spomedzi špičkových známkových realizácií si pripomeňme ešte emisiu Svetový týždeň hudby UNESCO Praha-Bratislava (1977) alebo emisiu Svetová poštová únia (1984). Pri koncoročných hodnoteniach pro-

dukcie za známkovú tvorbu tohto obdobia získal Jozef Baláž viacero cien Federálneho ministerstva pôšt a za sériu známk Ochrana prírody v ČSSR (1983) na 14. ročníku Me-

dzinárodnej ceny umenia poštovej známky v talianskom meste Asiago dostal najvyššie ocenenie.

Záverom tejto časti treba ešte uviesť, že týmto sa výpočet ocenení slovenských výtvarníkov za známkovú tvorbu nekondí, ale práve iba začína.

Antónia Paulinyová

Práve vyšiel !

NETTO KATALÓG
SLOVENSKO
2006

- I. POŠTOVÉ ZNÁMKY
- II. AUTOMATOVÉ ZNÁMKY
- III. POŠTOVÉ LÍSTKY
- IV. CELINOVÉ OBÁLKY
- V. ZNÁMKOVÉ ZOŠITKY
- VI. CELINOVÉ SLUŽOBNE OBÁLKY
- VII. CARTES MAXIMUM
- VIII. NÁLEPNÉ A PAMÄTNÉ LÍSTY

ZBERATEL®
BRATISLAVA 2007

Výnimočný poklad mincí zo 17. stor. zo Svätého Jura

Marek Budaj - Peter Nagy

Do zbierok Archeologického múzea SNM začiatkom roka 2005 pribudol unikátny poklad 845 mincí. Nález bol objavený počas archeologického výskumu na prelome rokov 2004 – 2005 jeho vedúcim Mgr. Petrom Nagyom. Výskum sa uskutočnil priamo vo Sv. Jure, v blízkosti gotického kostola Sv. Juraja. Mince boli nájdené v priestore tzv. karnera, čiže kostnice, ležiaceho neďaleko kostola. Pôvodne to bola budova obdĺžnikového pôdorysu, ktorá bola napojená na múr obklopujúci terasu, na ktorej stojí samotný kostol. Kostnica, ako už napovedá aj samotný názov, bola používaná na uskladňovanie kostí, vybraných zo starších hrobov na cintoríne. Týmto spôsobom sa riešil nedostatok miesta pre nové hroby vo vysvätej pôde okolo kostola. Kosti boli ukladané do spodného podlažia karneru. Na podlaží nad nimi bývala zvyčajne zádušná kaplnka.

Archeologický výskum a následný prieskum miesta nálezu antropológom ukázal, že sa v kostnici nachádzalo pravdepodobne až 1 000 jedincov. Medzi nimi sa približne 120 cm od dna karneru nachádzal aj poklad mincí. Okrem mincí sa v kostnici pri archeologickom výskume našiel aj ďalší archeologický materiál, ako dobre datovateľné fragmenty nádob z 15. – 17. storočia, úlomky stavebnej keramiky, medzi ktorými sú i tehly s organickým ostrivom používané v 11. – 13. storočí a prípadne niekoľko predmetov (medailóniky, krížiky alebo kovania rakiev) pochádzajúcich z mladších období 19. – 20. storočia.

Český toliar Rudolfa II., averz, revers

Ako sa však ukázalo, jednoznačne najvýznamnejším nálezom je zmienený vzácny poklad mincí zo 17. storočia. Po jeho objavení a vyzdvihnutí archeológmi bol poklad vyčistený v reštaurátorských dielňach Archeologického múzea SNM. Následne bol poskytnutý na analýzu

do SNM-HM Kabinetu numizmatiky, kde bol odbornou spracovaný a vyhodnotený. Tu sa ukázalo, že ide o nález, ktorý doteraz nemá na Slovensku obdobu a patrí medzi najväčšie novoveké nálezy objavené za posledné roky. Je unikátny nielen z historicko-numizmatického hľadiska, ale je výnimočný aj pre poznanie regionálnych dejín Svätého Jura a okolia. Okrem toho je zaujímavý aj svojím zložením, z ktorého možno okrem presnej doby ukrytia pokladu určiť aj jeho prípadného majiteľa.

Nález pozostával z mincí pochádzajúcich zo širokej geografickej oblasti. Najväčšiu zložku v ňom tvorili domáce, čiže uhorské razby, ktorých bolo až 382 ks. Všetky tvorili denáre, len v malom množstve boli zastúpené aj poldenáre, čiže tzv. oboly. Uhorské mince

Uhorský obolus Mateja II., averz, revers

v náleze pochádzali z čias od vlády Ferdinanda I. (1526 – 1564) až po Ferdinanda II. (1619 – 1637) a boli vyrobené v rokoch 1535 – 1626. Z nich sú najviac zastúpené denáre Ferdinanda II. z kremnickej mincovne z roku 1626, ktorých je až 191 kusov. Popri ďalších neuhorských razbách z tohto roku, ktorých je však len obmedzený počet, sú práve tieto rozhodujúce na datovanie pokladu. Okrem toho, že sú najmladšie, sú zároveň aj najlepšie zachovanými mincami z celého nález. Evidentne nenesú stopy po dlhšom obehu, je zjavné, že boli uložené veľmi skoro po ich vypustení do obehu. Preto k ukrytiu pokladu do kostnice mohlo prísť zrejme ešte v roku 1626, čomu by napovedali aj historické pramene viažuce sa k vojenským udalostiam, ktoré mohli byť príčinou uschovania pokladu (pozri ďalej).

Zaradenie nálezu ešte do roku 1626, okrem vynikajúcej kvality denárov z tohto roku, podporuje aj fakt, že denáre z obdobia 20. rokov 17. storočia a aj zo starších čias sa obehom už po veľmi krátkom čase po ich vyda-

ní výrazne znehodnocovali, pretože niesli veľmi skoro stopy po opotrebovaní. Spomínaný jav je typický a dobre viditeľný aj v početných v nálezoch zo Slovenska, kde boli takéto mince, ukryté krátko po vydaní, čiastočne znehodnotené. Keďže boli vyrábané na malých a tenkých kotúčkoch, na minciach sa najčastejšie poolamovali alebo inak znehodnotili okraje. Väčšina z uvedených mincí však už pri výrobe mala výrazne nižšiu kvalitu hlavne kvôli začínajúcej inflácii, ktorá zasiahla takmer celú Európu a neobišla ani Uhorsko. Tá priniesla skutočnosť, že sa peniaze začali vyrábať aj z menej hodnotných kovov, pričom výrazne prevládala med s minimálnym obsahom striebra. Hlavne preto bola ich trvácnosť a hodnota veľmi krátkodobá.

Veľmi dôležitú a jedinečnú zložku v náleze tvoria české mince. Ich výnimočnosť spočíva v tom, že napovedajú viac o celkovom charaktere nálezu, môžu prí-

Pražský groš Ferdinanda I., averz, reverz

padne bližšie určiť aj krajinu pôvodu jeho majiteľa. Z tu zastúpených českých razieb tvoria relatívne veľký počet pražské groše Vladislava II. (1471 – 1516) – až 27 ks a Ferdinanda I. (1526 – 1564) až 13 ks. Uvedené razby sa v našich nálezoch vyskytujú pomerne zriedkavo. Okrem pražských grošov sú tu z moravsko-českej oblasti zastúpené aj tzv. biele peniaze, 3-grajciare a grajciare. Veľmi vzácne sú však aj toliare z čias Ferdinanda II. vyrobené v pražskej, českobudějovickej, či kutnohorskej mincovni. Tieto sa objavujú v našich nálezoch len sporadicky a sú veľmi cenené aj na numizmatických aukciách a burzách.

Okrem razieb z uhorských a česko-moravských min-

Patagon Alberta a Izabely z Torunai, Španielske Nizozemsko, averz, reverz

covní boli v náleze zastúpené aj mince z málo známych regionálnych geografických celkov. Medzi takéto patria razby z biskupstva Chur (mesto v dnešnom Švajčiarsku), mesta Constanz, či Východného Frízsku (oba dnešné Nemecko). Sú tu však aj mince z ďalších nemeckých oblastí, z Falcka, Saska, Hanavska, Passauska, Solms-Lichu, Waldecku, Öttingenu a Nördlingenu. Vzácne sú aj mestské razby zo Štrasburgu, či toliare zo Španielskeho Nizozemska alebo samotného Španielska.

Pre numizmatické bádanie na Slovensku majú nesmierny význam aj razby salzburského arcibiskupstva, ktorých v náleze bolo až 118 ks. Tieto sú dôležité nielen preto, že ide doteraz o najväčší nález s týmito mincami pochádzajúci zo Slovenska, ale aj preto, lebo sa tu nachádza veľké množstvo ich variantov. Zároveň sú tu zastúpené takmer všetky ročníky razieb salzburských arcibiskupov počnúc arcibiskupom Leonardom Keutschachom (1495 – 1519) a končiac Marcusom Sitticom (1612 – 1619). Všetky salzburské mince majú len nízke nominálne hodnoty 2 fenigy alebo fenig, ktoré boli vyrazené v rozmedzí rokov 1518 – 1615.

Napriek tomu, že vo svätujurskom náleze sa nachádzali aj výnimočné a vzácne mince, boli tu zastúpené aj razby, ktoré sú pomerne bežné v mincových nálezoch na Slovensku. Ide o mince z poľsko-sliezskej oblasti, ktoré zohrávali veľmi dôležitú úlohu v peňažných pomeroch na území dnešného Slovenska. Ich prílev sem bol spojený nielen s obchodnými aktivitami ich

Dolnorakúsky toliar Ferdinanda II., averz, reverz

majiteľov, ale aj so špekuláciami s uhorským striebrom, ktoré bolo v Uhorsku lacnejšie ako v Poľsku. Preto sa vyvážalo vo väčších množstvách a do našej krajiny prúdilo menej hodnotné poľské obeživo. Aj medzi poľsko-sliezskými mincami zo svätujurského nálezu sa však našli pomerne vzácne razby, ako vládne mince Ferdinanda I., alebo 24-grajciare Ferdinanda II. z mincovní Wroclaw, či Opolie atď. Tieto sa vyskytujú na Slovensku len sporadicky a patria k unikátnym minciam.

V náleze zo Sv. Jura však neprekvapujú ani početné mince z rakúskych oblastí, hlavne z Dolného a Horného Rakúska, Štajerska alebo Tirolska. Uvedené oblasti boli totiž úzko prepojené s našimi krajinami už od stredove-

ku, boli tu nielen čulé kontakty obchodné, ale aj vojenské. Navyše mali obe krajiny v osobách členov Habsburskej dynastie spoločných vládcov.

Štajerský toliar arcivojvodu Ferdinanda, averz, reverz

Z uvedeného krátkého prehľadu je zrejmé, že svojím zložením ide o veľmi rôznorodý a bohatý nález, akých je na Slovensku veľmi málo. Súčasťou pokladu bolo aj malé pečatidlo, na ktorom bol zobrazený pračlák, na oboch stranách po jednej hviezdičke a písmená S - S. Z uvedeného obrazu je zjavné, že pečatidlo patrilo miestnemu pekárovi, ktorého meno malo iniciály S-S. Žiaľ, do tohto momentu sa nepodarilo presne zistiť, o ktorého domáceho pekára ide. Je však tiež otáznne, či pečatidlo skutočne patrilo vlastníkovi pokladu.

Nálezy s podobným zložením sa dostávali, tak ako je to aj v prípade Sv. Jura, na naše územie predovšetkým udalosťami tridsaťročnej vojny, ktoré sa na veľkom geografickom priestore Európy odohrávali v rokoch 1618 – 1648. Podobné súbory mincí sú typické hlavne pre česko-moravské krajiny, preto je vysoko pravdepodobné, že aj tento nález bol prinesený k nám najskôr z uvedených oblastí. Na to by mohli poukazovať aj his-

Tirolský toliar Rudolfa II., averz, reverz

torické udalosti, ktoré mali pravdepodobne výrazný vplyv aj na ukrytie pokladu do zeme. Ako bolo už zdôraznené, ukrytie svätajurského pokladu do zeme mohlo najpravdepodobnejšie nastať v roku 1626 (z tohto roku je viacero najmladších mincí). Súvisí s pohnutými vojensko-politickými udalosťami v tomto čase, ktoré zohrávali významnú úlohu aj pre vývoj územia dnešného Slovenska.

Uvedený súbor mincí môžeme spojiť najskôr

s povstaním Gabriela Bethlena. To bolo súčasťou veľkého celoeurópskeho konfliktu, tridsaťročnej vojny. Napriek tomu, že Bethlenovo povstanie vypuklo už v roku 1619, pre ukrytie pokladu sú rozhodujúce vojenské udalosti až z roku 1626. Preto sa treba s nimi zaoberať podrobnejšie. Keďže sa mnohé z nich odohrávali na území dnešného Slovenska, domnievame sa, že sú priamou príčinou ukrytia svätajurského pokladu. V roku 1625 vznikla proti Habsburgovcom silná koalícia Anglicka, Holandska a Dánska, ktorá vo svojich plánoch počítala aj s aktivitami sedmohradského kniežata Gabriela Bethlena. V rámci vojenskej kampane uvedených mocností sa časť z nizozemsko-dánskych vojsk pod vedením generála Mansfelda dostala do Sliezska, kde sa mala stretnúť s Gabrielom Bethlenom. Mali viesť spoločné vojenské operácie proti cisárskym jednotkám. K tomu však nedošlo, a tak sa Mansfeld rozhodol, že vtiahne so svojim vojskom do Uhorska, kde sa spojí s Bethlenom. Veliteľ habsburských vojsk Albrecht z Valdštejna sa ale po určitom váhaní rozhodol, vidiac že v Nemecku nastala pre povstalcov nepriaznivá situácia, že ho dostihnú a porazí. 8. augusta 1626 sa preto vydal s armádou na cestu a v septembri už bol na Morave. Obe bojujúce armády sa počas septembra až decembra 1626 zdržiavali na území dnešného Slovenska. V tomto období sa časť vojenských operácií dotkla aj samotného Svätého Jura, o čom svedčí aj skutočnosť, že na záver ťaženia v dňoch 18. novembra a 12. decembra 1626 mal vodca katolíckych vojsk Albrecht Valdštejn dočasne umiestnený svoj hlavný stan v neďalekej Modre. S ním sa tu nachádzala aj väčšia časť jeho armády, ktorá takmer tri týždne pôsobila v regióne. Keďže vojaci potrebovali množstvo proviantu (okrem iného tu bolo aj kvalitné víno), ktoré získavali hlavne z okolia, museli často navštevovať aj Svätý Jur. Niektorý z vojakov alebo skupina vojakov tu mohla nechať svoju finančnú hotovosť za nákup u domáceho výrobcu (keďže sa tu našlo aj pečatidlo, mohlo ísť o miestneho pekára).

O tom, že pôvodný majiteľ pokladu (možno nákupca u pekára) mal zahraničný pôvod, podľa nás bol najskôr vojakom, svedčí niekoľko skutočností:

- skladba uvedenej hotovosti poukazuje na to, že to musel byť cudzinec. Veľké množstvo razieb z nemeckých regiónov, Čiech, rakúskych oblastí, Štrasburgu, atď. hovorí jasne o tom, že poklad bol zozbieraný z mincí obiehajúcich niekde v týchto častiach Európy,

- poklady s veľmi podobnou skladbou sú v čase tridsaťročnej vojny typickými práve pre oblasti Čiech, preto možno predpokladať, že majiteľ mohol doniesť mince práve odtiaľto. Väčšina zahraničných razieb, aké sa vyskytujú aj vo svätajurskom nálezoch, sú typické hlavne v nálezových celkoch z územia Čiech. Až na území Uhorska k nim mohol doložiť domáce razby, uhorské denáre a oboly. Napovedajú tomu aj pražské groše Vla-

dislava II. v náleze. Tie sú typické práve pre nálezy z Čiech aj z 20-tych rokov 17. storočia, hoci už v tom čase neboli platným obeživom,

- v oblastiach juhozápadného Slovenska pôsobilo v roku 1626 množstvo vojakov, ktorí boli prevažne cudzieho pôvodu. Bol tu veľký počet žoldnierov z Čiech, rakúskych krajín, Španielska, Nemecka a Poľska, atď., ktorí vlastnili aj väčšie hotovosti. Druhou možnosťou je, že sa-

Český toliar Rudolfa II., averz, reverz

motný nález už schoval spomínaný nejaký domáci výrobca (asi pekář), ktorý dostal peniaze od vojakov za proviant. Tomu by napovedalo pečatidlo ukryté spolu s mincami, kto-

ré bolo pravdepodobne domáceho pekára zo Svätého Jura.

Na okolnosti uschovania mešca s nájdeným väčším obnosom sa môžeme pozrieť i z iného, psychologického hľadiska. Prečo si človek, ktorý ho uschoval, vybral tak netradičné a pritom verejne prístupné miesto? Najskôr rátať s tým, že v ľudských kostiach nikto tieto peniaze hľadať nebude. Keďže boli mince schované zároveň v zastrešenej budove, mal ich doslova v suchu. Mince totiž neboli uložené v pevnom obale (truhlici či džbáne), ale iba v koženom mešci s podšívkou s lanového plátna, ktorého zvyšky sa našli na niekoľkých minciach. V prípade, že išlo o miestneho obyvateľa, mohlo ísť o rafinované premyslený plán. Peniaze len dočasne uschoval pred predpokladaným nebezpečenstvom hroziacim jeho domu. V opačnom prípade išlo o peniaze získané nezákonným spôsobom. Samotná držba takýchto horúcich peňazí by pre nového majiteľa predstavovala riziko, či už išlo o miestneho zlodēja alebo rabujúceho žoldniera. Obnos preto v rýchlosti ukryl do prvého neobývaného objektu, na ktorý náhodne natrafil pozdĺž cesty vedúcej na Záhorie cez Karpaty. Spoločný fakt, že takú vysokú sumu si už dotýčný nikdy nevyzdvihol, svedčí o tom, že rok 1626 bol skutočne pohnutý.

Predstavujeme ďalšie zberateľské odbory

Jedno z odporúčaní jesenného zasadnutia redakčnej rady vychádzalo zo skutočnosti, že v časopise Zberateľ je málo informácií o ďalších známych aj menej známych zberateľských odboroch. Preto v tejto súvislosti padol návrh priniesť na stránkach časopisu informatívne príspevky aj o iných oblastiach zberateľského záujmu, aby sa názov časopisu naplnil aj obsahovo. Z týchto dôvodov sme sa rozhodli otvoriť nový seriál, v ktorom budeme pravidelne prinášať zaujímavosti z rôznych ďalších oblastí zberateľstva.

Získať potrebné materiály a prehľady nám umožnila spolupráca s Klubom zberateľov kuriozít (KZK), ktorý bol založený v roku 1965 skupinou pražských zberateľov. Neskôr sa stal klubom celoštátnym a v priebehu ďalších rokov sa orientoval na netradičné zberateľské odbory. Svoju činnosť najprv rozvíjal v niekoľkých kultúrnych zariadeniach a od roku 1993 je samostatným občianskym združením. Klub vydáva 4 x ročne klubový časopis **Sbĕratel**, ktorý prináša odborné články o zberateľstve, informácie o termínoch zberateľských stretnutí, klubové správy a inzerciu. Počas svojej činnosti vydal niekoľko desiatok odborných zberateľských publikácií.

Klub zberateľov kuriozít je v súčasnosti najväčším

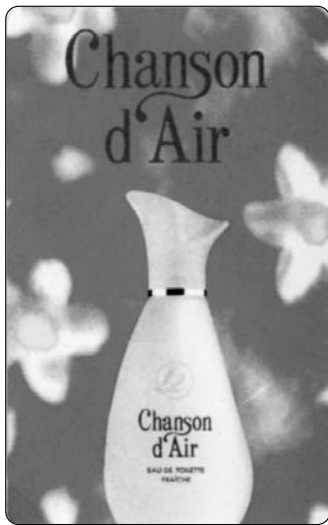
zberateľským klubom v Českej republike a má vyše 1 000 členov, z toho aj niekoľko desiatok zo Slovenska, ktorí sa zaoberajú viac ako 200 zberateľskými odbormi. Klub tvoria sekcie (napr. vreckových kalendárikov, modelov a figúrok, pivočných suvenírov, syrových etikiet) a skupiny (napr. zberateľov autogramov, obalov z čokolády, obalov zo žiletiek a pod.), ktoré majú aj svojich odborných garantov z radov skúsených zberateľov. Vela členov sa zaoberá originálnymi témami a ich zbierky sú v mnohých prípadoch aj medzinárodne známe. Členovia klubu sú vyhľadávaní médiami a o klube a jeho členoch vyjde ročne okolo 200 článkov a správ, časté sú aj vystúpenia v elektronických médiách.

V dnešnom čísle priblížime zbieranie vreckových kalendárikov. V prípade čitateľského záujmu, prinesieme o jednotlivých oblastiach zberateľstva ďalšie informácie.

Vreckové kalendáriky

Záujem o zbieranie kalendárikov stúpa medzi všetkými vekovými kategóriami. Pokiaľ v iných odboroch dominujú muži, v tejto oblasti ženy mierne prevažujú.

Medzi obľúbené témy patrí flóra, fauna, lietadlá, automobily, ženy, deti, železnice, mestá, náboženské motívy a horoskopy. Stále viac sa objavujú celé série kalendárikov s motívmi historických vozidiel alebo replikami starých pohľadníc.

Vyspelí zberatelia majú vo svojich zbierkach niekoľko desiatok tisíc rôznych kalendárikov a v mnohých prípadoch sa do ich zbierania a ukladania zapája celá rodina.

Vznik kalendára bol pre človeka nutnosťou, slúžil na rozlišovanie časových období a pomáhal ľuďom udržiavať prehľad o udalostiach v zemi. Až do vynálezu kníh-

tlače v roku 1444 boli rozširované iba ručne. Prvý český klasický kalendár vytlačil Mikuláš Šetina v Plzni v roku 1489. Historické materiály potvrdzujú, že kartičkové kalendáre sa v Českých zemiach objavili už v prvej polovici 19. storočia. Jednoduchý dátumový kalendár mal podobu dvojlistovej skladačky. Na prednej strane s výtvarným vyobrazením, menom a názvom vydávajúcej firmy. Rub obsahoval rôzne rady a pokyny, vo vnútri sa skrýval dátumový kalendár (na obr. z roku 1908 – predná str. je na obálke).

Kartičkové kalendáriky, ako ich poznáme dnes, sa prvýkrát objavili po vzniku Československa v roku 1918. Začiatkom roka ich prinášali do domácností poštarí, kominári alebo zamestnanci poisťovní. Dnes sú tieto kartičky používané tiež ako vizitky súkromných firiem alebo ako reklamný materiál veľkých podnikov. Okrem reklamných sloganov a farebných obrázkov sa na nich vždy nachádza prehľadný kalendár.

Klub sběratelů kuriozit®
pošt. schr. 85, 162 00 Praha 6, tel. 235 357 888
e-mail:
klubsberatelukuriozit@quick.cz,
www.sberatel-ksk.cz

(spracoval -pem-)

SÚŤAŽ O KVET ZBERATEĽA

Vážení čitatelia,

uzavreli sme piaty ročník našej súťaže. Čaká nás jeho celkové vyhodnotenie a verným účastníkom odoslanie lístkov s prítláčou loga súťaže. Aj dvanáste kolo súťaže o Kvet Zberateľa potvrdilo trvajúci záujem o vývoj našej známkovej tvorby, jej rôznej podoby a o lekcie z numizmatiky, ktoré poskytujú cenné informácie.

Boj o prvú priečku prebiehal počas celého kola, a nakoniec sa skončil remízou! Na prvej priečke sa umiestnili dva príspevky – Známká a známková grafika (8) a 18. december, deň poštovej známky, keď získali po 34 hlasov. Malá škola numizmatiky na druhom mieste získala 21 hlasov. Na treťom mieste zabodoval so 17 hlasmi príspevek o rytcovi B. Ondráčkovi. Gulová pošta dostala 12 hlasov a tým získala štvrté miesto. Prvému letu Praha – New York dalo svoje hlasy 11 čitateľov, a tým príspevek získal piate miesto. Na šiestom mieste za deväť hlasov je príspevek zo seriálu o Zvieratách v službách človeka.

Počet vašich odpovedí vo vyhodnocovanom kole bol 47 a za všetky ďakujeme.

Príspevky na prvých piatich miestach v tomto kole získali viac ako 85 % všetkých vašich hlasov. Bodovalo spolu 13 príspevkov (ako v predchádzajúcom kole). Na prvú otázku správne odpovedalo všetkých 47 súťažiacich. Na druhú otázku správne a v celom rozsahu odpovedalo 45 súťažiacich.

■ Vyhodnotenie 12. súťažného kola:

1. otázka – fragment z druhej strany obálky správne identifikovali všetci súťažiaci - vyobrazený bol detail známky 2 Kčs, Pof. 1866 „Zápas sv. Juraja s darkom“ z emisie Ludové ikony na Slovensku – 1970.

2. otázka – správna odpoveď na otázku „Na ktorej slovenskej známke je prepis časti diela talianskeho umelca zo 14. stor., ktoré je súčasťou známeho oltára na Slovensku“, mala byť: Na známke č. 133 (Umenie 1997) je detail Bojnického oltára – Sv. Peter a sv. Lucia, ktorého autorom je Nardo di Cione.

Na 3. otázku - (ktorý článok sa v decembrovom čísle Zberateľa najviac páčil), hlasy súťažiacich (po 34) udelili dve prvé miesta, a to **A. Paulinyovej** za ôsme pokračovanie seriálu **Známká a známková grafika** a **R. Klímovi** za **18. december – deň poštovej známky**. Na druhej priečke s 21 hlasmi za dvanáste pokračovanie

Malej školy numizmatiky je **E. Minarovičová**. Tretie miesto za 17 hlasov získal **R. Fischer** za príspevek **Miloš Ondráček – 70**. Štvrté miesto s 12 hlasmi obsadil **I. Lužák** za **Gulovú poštu z r. 1871**. **M. Bachrty** za príspevek: **Ešte k prvému letu Praha – New York** dostal 11 hlasov, a tým sa umiestnil na piatej priečke. **J. Solava** za ďalšiu časť o **Zvieratách v službách človeka – Kormorán veľký** získal 9 hlasov a tým šiestu pozíciu. Na siedmej (6 hlasov) je **V. Jankovič** za pretehy z výstavy **España 06: More známk a filatelia pre ľudí**. A napokon ôsmu priečku za 5 hlasov získal **D. Evinic** za príspevek **Nálepky na letecky prepravovaných balíkoch**.

Ďalšie hlasy (1 až 3) súťažiaci priznali ešte ďalším štyrom príspevkom.

Výhercami dvanásteho kola V. ročníka súťaže sú **Zdeněk Janata, Jaroměř** (poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 250 Sk) a **Martin Bačkor z Košíc**, (poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 150 Sk). Srdečne blahoželáme!

■ 2. – februárové KOLO SÚŤAŽE

Do 2. kola 6. ročníka našej súťaže sme pripravili tieto otázky:

1. otázka znie: Z ktorej československej známky je fragment vyobrazený na druhej strane obálky, z akej emisie a v ktorom roku bola vydaná?

2. otázka znie: Ktorá slovenská známka je venovaná nášmu významnému fyzikovi a pri akej príležitosti bola vydaná?

3. otázka znie: Napíšte troch autorov a názvy ich článkov, ktoré sa vám v februárovom čísle časopisu Zberateľ najviac páčili.

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ očakávame do 28. februára 2007. Za účasť v súťaži ďakujeme a tešíme sa na vaše odpovede.

Redakcia

FIRMA ZBERATEL®

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ
ZNÁMKY, MINCE A POHLADNICE**

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

Račianske mýto 1/D, 831 02 Bratislava,

☎ 0911 250 149

e-mail: zberatel@chello.sk

Otvorené pondelok až piatok
od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod.

ALBUM ZIKA

**NEHLADAJTE MA DOMA,
NÁJDETE MA NA INTERNETE**

www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

www.zberatel.com

Návštívte internetové stránky firmy

ZBERATEL®

Kliknutím na titulykú úvodnej stránky sa
dozviete ďalšie informácie z jednotlivých
oblastí zberateľstva a o aktuálnych ponukách
firmy Zberateľ®

FILATELIA ALBUM

predávame a vykupujeme

**ZBIERKY ZNÁMOK, MINCÍ,
STARÝCH POHLADNÍC,
CELISTVOSTÍ
A OSTATNÝ FILATELISTICKÝ
MATERIÁL**

FILATELIA ALBUM

Lazaretská 11

811 08 BRATISLAVA

telefón / fax: + 421 - 2 - 5296 7411

www.matchboxmuzeum.sk; www.filatelia-album.sk

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16, 821 06 Bratislava

tel.: 02/45246 518, 0903 256 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch
(prílače, príležitostné poštové ☺ a strojové príležitostné ☺)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková
služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poš-
tové materiály na tému Olympijské hry a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympijské
hry a šport (celý svet).

Prijímam do komisionálneho predaja poštový materiál
na tému Olympijské hry a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore
majú **10% zľavu** na materiály firmy ERVO.

Firma Katalóg Filatelia - Numizmatika

Námestie SNP č. 37, 960 01 Zvolen ☎ 045 / 5320 250-51,
0907 818 772, e-mail: caniga.triangel@stonline.sk
Po – Pia: 10.00 – 18.00 hod.

Vykupujeme a predávame

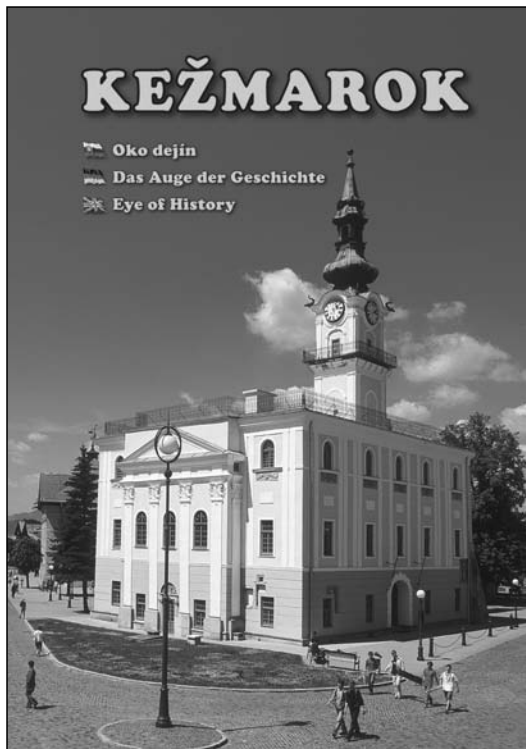
**známky, mince, bankovky,
staré pohľadnice a vyznamenania**

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu
a ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

Vianočný darček filokartistom

Ešte pred Vianocami vydavateľstvo JADRO z Kežmarku prinieslo na knižný trh novú publikáciu Kežmarok – Oko dejín, knihu dokumentujúcu históriu mesta hlavne v obrazovej podobe. A ako inak sa dajú obrazom dokumentovať staré, niekedy už neexistujúce zákutia mesta, ako pohľadnicami? Autori knihy Nora Baráthová (spisovateľka a historička), Dušan Jurdík (fotograf)

a Jaroslav Šleboda (vydavateľ) spravili výber najzaujímavejších zákutí a historických pamiatok mesta, ktoré predstavili v troch rovinách. Ako historické pohľadnice kombinované so súčasným fotografickým záberom z miesta, z ktorého bola fotografovaná v minulosti aj pohľadnica. K tomuto celku sa pridružuje krátka povest viažuca sa k danej historickej dominante mesta.

Táto reprezentačná publikácia je vytlačená na kvalitnom kriedovom papieri v tvrdej väzbe, kde na 128 stranách formátu A4 sa nachádza takmer 200 obrázkov (pohľadníc a fotografií). Kniha poteší nielen filokartistu,

ktorý v nej nájde najzaujímavejšie pohľadnice Kežmarku, ale aj bežného čitateľa, ktorý sa môže zahľbit do príbehov kežmarských povestí, a to dokonca v troch jazykoch, slovenskom, nemeckom a anglickom.

Zaujímavá akcia je aj pri predaji tejto knihy či už priamo vo vydavateľstve JADRO (www.dtpjadro.sk) alebo v miestnom kníhkupectve (www.alterego.sk). Kupujúci s knihou dostane aj súťažný kupón, ktorý vyplní a odovzdá do zlosovania. To sa uskutoční v marci 2007, v mesiaci knihy. Hlavná cena je skutočne zaujímavá a poteší nielen numizmatika. Veľkosť výhry si každý určí sám svojou hmotnosťou. Výherca bude totiž vyvážený (hoci nie zlatom, ale našou zlatou korunovou menou) slovenskými jednokorunovými mincami. A koľko môžete vyhrať? To si ľahko vypočítate. Stačí sa postaviť na váhu, a každý numizmatik Vám povie, koľko jednokorunových mincí môžete vyhrať.

Táto nová kniha prináša nielen prezentáciu najzaujímavejších kežmarských pohľadníc a potešenie pri čítaní pútavých povestí, ale šťastnému výhercovi môže navyše priniesť aj značný finančný efekt.

Zdeněk Baliga

Košice vo filatelii č. 17

Vďaka dlhodobej spolupráci Štátnej vedeckej knižnice Košice, Klubu filatelistov 54 – 01 Košice a Združenia klubov filatelistov východoslovenského regiónu Košice, bolo k regionálnej oslave Dňa slovenskej známky a filatelie vydané 17. číslo zborníka **Košice vo filatelii**. Zborník s rozsahom 54 strán a nákladom 120 výtlačkov redakčne pripravil Ing. Ján Marenčík.

V úvodnom príspevku sa D. Evinic zaoberá problematikou podacích a smerových nálepiek Košice. O perfinoch z územia Slovenska na známkach Uhorska (ako jednou z piatich krajín, na ktorých sa vyskytujú slovenské perfiny) píše Ing. J. Kuběnka, prehľad Košických príležitostných tlačí a pečiatok z roku 2006 predkladá V. Gáal. M. Kiššimon nazval svoj príspevok Koniec tajomstva pečiatky Kassa – Sátortábor. Príspevok o doprave poštových zásielok Letecky – vzduchom s mnohými ilustráciami pripravil H. Dobál. Článok Košické poplatkové kolký napísal Ladislav Holenia ešte v roku 1989 a je uverejnený ako spomienka na autora. V záverečnom príspevku O jednej pečiatke Lubice Z. Baliga predkladá svoje poznatky o rozdieloch medzi literatúrou a dokladovým materiálom vzťahujúcim sa na poprevratové pečiatky pošty Lubica (LEIBITZ).

- des -

NUMIZMATIKA 21/2006

Smolník 2005, zaniknuté mincovne, ich história a význam. Vydala Slovenská numizmatická spoločnosť, Bratislava 2006, zodpovedný redaktor Ing. Zbyšek Šustek, CSc., 364 strán.

Pri príležitosti 35. výročia vzniku Slovenskej numizmatickej spoločnosti (1970 – 2005), spoločnosť v roku 2005 usporiadala v Smolníku medzinárodné numizmatické sympóziu venované zaniknutým mincovniam na Slovensku. Sympóziu sa uskutočnilo v dňoch 15. až 18. septembra a tešilo sa mimoriadnej pozornosti nielen našich bádateľov, ale najmä zo strany zahraničných účastníkov, ktorí pricestovali do Smolníka z Česka, Maďarska, Poľska, Rumunska, Bieloruska, Litvy, Lotyšska a Ukrajiny.

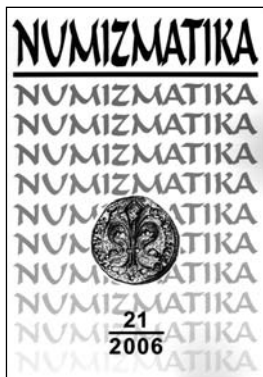
Na podujatí sa zúčastnil aj celý rad zberateľov numizmatikov. Všetci kladne ocenili sprievodné akcie usporiadané pri tejto príležitosti, ako boli prehliadka hradu Krásna Hôrka a Smolníka, posedenie pri ohni, prehliadka výstaviek papierových platidiel na území Slovenska v 20. storočí a výstavy rumunských platidiel. Posledný deň sa uskutočnila zberateľská burza všetkých zberateľských odborov a pre záujemcov bola zabezpečená príležitostná poštová pečiatka a poštové lístky. K sympóziu bol vydaný aj pamätný žetón, ktorý zobrazuje na jednej strane pohľad na kremnickú mincovňu a kostol sv. Kataríny a na druhej strane v strede charakteristické písmeno „S“ obkolesené opisom.

Účastníci sympózia si vypočuli počas dňov ešte

40 odborníkov, profesionálnych numizmatikov. Ich erudované príspevky sa týkali dejín smolníckej mincovne a mincovní iných krajín, stredovekej a súčasne modernej numizmatiky, faleristiky, papierových platidiel a medailérstva.

Všetky prednášky, ktoré na sympóziu odzneli sú zaradené v recenzovanom časopise Slovenskej numizmatickej spoločnosti Numizmatika 21 (podtitul Smolník 2005), ktorý vyšiel koncom roka 2006 ako zborník z tohto podujatia. Preto jeho rozsah je v pomere k predchádzajúcim číslam časopisu trojnásobný, obsahuje až 364 strán a prináša 39 odborných štúdií, ktoré sú doplnené čiernobielym i farebným fotografickým materiálom, mapami, kresbami a tabuľkami. Štúdie zahraničných účastníkov uverejnené v ich jazyku sú doplnené krátkym resumé v slovenčine a angličtine, a tiež štúdie slovenské a české obsahujú krátke súhrny v anglickom jazyku.

Časopis Numizmatika 21, Smolník 2005 možno považovať za vyvážený a najmä obsahovo mimoriadne prínosný. Publikované štúdie prinášajú nové údaje a poznatky o histórii, význame a produkcii zaniknutých mincovní. Svojou výpovednou hodnotou prispievajú k rozšíreniu poznatkov numizmatikov. Verím, že nové číslo tohto časopisu Slovenskej numizmatickej spoločnosti zaujme široký okruh čitateľov nielen svojím rozsahom, ale predovšetkým obsahovou stránkou. Pretože obsahuje veľa odborných numizmatických a historických či zberateľsky zaujímavých štúdií a príspevkov – privítajú jeho vydanie nielen profesionálni bádatelia, ale aj zberatelia numizmatických pamiatok.

ČO PÍŠU INÍ

■ MERKUR REVUE č. 6/ 2006

Úvodný príspevok šiesteho čísla odborného časopisu pre filateliu, numizmatiku a notafíliu sa týka vzácného jubilea známok emisie Praha – Vysoké Tatry, ktoré vyšli pred 80 rokmi. O Tovačovský pokračuje tretou časťou článku o plebiscitných pečiatkach. Na Zd. Skenára, autora viacerých čs. známok, spomína R. Fischer. O perfinoch na čs. známkach píše J. Piša. O filatelistickom trhu informuje V. Dražan, keď povšimnutiahodnou zaujímavosťou je firemný R-list vyplatný 4-blokom známky 1,50 Kč Košíckého vydania s pečiatkou 29.5.45 Poprad, ktorý v písomnej aukcii M. Černíka zmenil majiteľa za vyše 25 000 Kč! Výskyt „fialového Novotného“ v poštovej prevádzke svojimi poznatkami doplní M. Bachratý. Štvrté pokračovanie článku o emisii Hospodárstvo a veda 1920 s mnohými farebnými ilustráciami autorsky pripravil J. Stupka. O pripravovanej bankovke 500 Kčs B v tlačovom vyhotovení píše Zb. Šustek. V tradičnej rubrike sú informácie o nových známkach ČR aj SR.

■ ZPRAVODAJ č. 4/2006

Časopis pre členov Spoločnosti zberateľov čs. známok SČF úvodom z pera redaktora J. Fronca pripomína 40 rokov emisie Umenie, ktorý pripomína aj jubilanta, výtvarníka Jiřího Anderleho. Tvorbu Bedřicha Housu pri príležitosti jeho osemdesiatky opisuje R. Fischer. V okienku na Slovensko je príspevok A. Paulinyovej o Jozefovi Balážovi. Ďalšia časť je venovaná záujmavostiam na známkach Českej republiky.

■ SPRÁVY SFZ č. 188 (4/2006)

Spravodajca Slovenského filumenistického zväzu z pera predsedu prináša informácie o slovenských novinkách, zaujímavosti zo sveta a píše o neoficiálnych slovenských zápalkových nálepkách. O činnosti filumenistov v Trebišove píše M. Gáborová. V príspevku História je vec neznáma sa M. Guspan zamýšľa nad postojom podnikníka Smrečina v Banskej Bystrici k 100. výročiu zápalkárne. Pokračuje rubrika Krátke informácie, zaujímavosti a oznamy členom. Prílohou je ponukový list na rok 2007.

(rubriku pripravil -pem-)

HLASY A OHLASY

„Som stálym odberateľom a čitateľom Zberateľa, stále v ňom nachádzam niečo nové a zaujímavé. V šiestom čísle vlaňajšieho ročníka ma zaujal príspevok pána J. Jankoviča, v ktorom ako ohlas na článok o osu-

doch pomníkov M. R. Štefánika spomína na svoje detstvo v Považskej Bystrici a opisuje pritom sochu M. R. Štefánika, ktorá sa tam vtedy nachádzala.

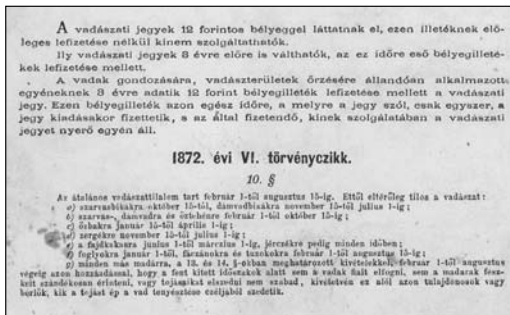
Keďže som tiež rodák z Považskej Bystrice, pričom sme bývali oproti tej soche a delila nás iba ulica, zachovali sa mi aj fotografie, na ktorých vidieť veľkosť celého pamätníka, ktorý bol dominantou Považskej Bystrice“.

Tolko z listu pána J. Janáča z Považskej Bystrice, za ktorý ďakujeme a uverejňujeme jednu z priložených fotografií, ktorú na jeho žiadosť posielame p. Jankovičovi.

(red.)

Ad: Fiškálne celiny

Dušan Evinic sa vo svojom článku v Zberateľovi 1/2007 zaoberá fiškálnymi celinami s vytlačenu kolkovou známku používanými na území dnešného Slovenska. Prehľadnú tabuľku na str. 18 (žiaľ, s posunutými letopočtami v záhlaví) si môžete doplniť o ďalší druh fiškálnej celiny, ktorou je polovnícky lístok (Vadászati jegy), vydaný uhorskou finančnou správou. Je to lístok vo formáte pohľadnice (presne 140 x 90 mm) s veľmi dekoratívnou kresbou polovníckych scén, podtlačou zobrazujúcou uhorský štátny znak a kolkovou známku 12 ft v ľavom hornom rohu (obr. na 2. str. obálky). Kresba známky je

totožná s kresbou na listinnom kolku rovnakej nominálnej hodnoty z 1. emisie uhorských kolkových známok (1868 – 1876). V dolnej časti je miesto na umiestnenie pečate vydávajúceho župného úradu, pričom pečať mohla byť vo forme odtlačku alebo voskov. Vyobrazený lístok bol vydaný bratislavským podžupanom v októbri 1875 s platnosťou do 1. augusta 1876. Na zadnej strane je poučenie o úhrade poplatku a tiež výňatok zo VI. článku § 10 zákona z roku 1872, ktorým sa ustanovuje zákaz poľovania na vybrané druhy zveri v období hájenia (obr. hore). Dá sa predpokladať, že podobné fiškálne celiny – polovnícke lístky – boli vydané aj v neskorších obdobiach, podobne, ako to bolo v prípade rybárskych lístkov.

M. Bachratý

KTO VIE, ODPOVIE

Náš čitateľ z Hradca Králové z Českej republiky nám poslal fotokópiu československých výplatných známok z emisie Hrdy a zámky z roku 1960 (Pof. 1101 – 1108) a požiadal redakciu nášho časopisu o vysvetlenie pôvodu a účelu šikmej pretlačky Förtuleng / 1966 a symbolov 1Y, 2Y, 4Y a 5Y v hornej časti, vyhotovených pravdepodobne písacím strojom. Z reprodukcií vidieť, že známky

sú pečiatkované, bližšie údaje sa však z odtlačkov pečiatok nedajú zistiť, teda ani to, či pretlač bola vyhotovená na nepoužitých alebo na pečiatkovaných známkach. Oficiálne poštové použitie však možno s istotou vylúčiť.

Keďže ani v redakcii a ani v okruhu najbližších spolupracovníkov sa nám nepodarilo nič bližšieho vypátrať, známky reprodukuje s tým, že možno niekto z čitateľov bude vedieť túto záhadu objasniť.

MÁTE SLOVO

V mojom príspevku **Zavádzanie nových PSČ** uverejnenom v Zberateľovi č. 2/2006 som opísal svoje vtedajšie skúsenosti s novými PSČ, ktoré skúšala Slovenská pošta, a. s., na vybraných poštách. V tejto súvislosti by som chcel uviesť niekoľko nových informácií.

Skúška s novými PSČ na vybraných poštách trvala podľa zistených dátumov na celistvostiach zhruba do druhej polovice februára 2006. Potom boli poštám „vrátené“ ich pôvodné PSČ. Od toho času boli, resp. sú aj na ďalších poštách dávanej do prevádzky nové pečiatkovačie a výplatné stroje. (Len tak mimochodom, už sa to žiadalo, ale o tom inokedy.)

Neviem, aké poznatky z tejto skúšky získala Slovenská pošta, a. s. Zatiaľ ich nezverejnila(?), ani odpovede na otázky z článku. Osobne by ma zaujímalo, ako si s novými PSČ poradili triediace linky, či v rámci skúšky boli použité nové PSČ aj na odosielaných zásielkach. Pretože niektoré nové PSČ sú podobné či rovnaké ako PSČ v Českej republike „nezatúlali sa“ do Čiech?

V Spravodajcovi Zväzu slovenských filatelistov č. 2/2006 sa uvádza, že „Ing. Ivan Pršanec, vedúci odboru poštovej prepravy, informoval, že pôvodne ohlásený termín zavedenia nových poštových smerovacích čísiel (1. 7. 2006) sa posunul na 1. 10. 2007“. S termínom zavedenia nových PSČ sa zároveň objavila aj informácia o prípadnej redukcii počtu poštových úradov.

Filatelisti zaoberajúci sa dokumentovaním poštovej prevádzky sa majú na čo tešiť, hlavne ak o zmenách nebudú dostatočne skoro informovaní. Podchytiť posledné dni starých PSČ a nezmeškať prvé dni nových PSČ sa bude snažiť určite ne jeden filatelist. Samozrejme aj prípadné posledné dni zrušovaných poštových úradov.

Ján Dobrovolský

Niekoľko poznámok k príspevku o potulkách Pečnianskym lesom

Niekoľkými poznámkami, spresneniami a opravami sa vraciam k článku Z potuliek po Pečnianskom lese (Zberateľské state 23, Zberateľ 1/2007). Zastavím sa hneď pri samotnom názve, pretože okrem uvedeného názvu *Pečniansky les (ostrov)*, *Pečnianske rameno* sa bežne používa aj variant *Pečenský les* a dokonca sa môžeme aj v súčasnosti stretnúť s názvom *Dunajský les*. Podobné nuansy sa vyskytujú aj pri pomenovaní *Pečenehov*. Používajú sa totiž aj názvy *Pečenechovia*, *Pečenegovia* a stretol som sa aj s označením ako kmene *Pečeňov*. V príspevku som použil aj zjednodušený názov *Vysokoškolského areálu Lafranconi*, ktorý by mal správne znieť *Lafranconi* podľa priezviska talianskeho inžiniera a stavebného podnikateľa *Antonia Lafranconiho*

(1810 – 1875) a jeho dvoch synov, z ktorých sa preslávil najmä starší Eneus (1850 – 1895). Používajú sa obe verzie mena a dokonca som sa stretol aj s fonetickou verzou písanou ako *Lafranconi*. Na poznámky podobného druhu však v príspevku už nezostalo miesto.

V článku som však uviedol aj niektoré nepresnosti. Predovšetkým ide o chybné uvedenie názvu *Syrársky ostrov (Käsmacherinsel)*, ktorým bol kedysi pomenovaný ostrov na ľavej strane Dunaja medzi Karlovou Vsou a Devínom, dnes majúci názov *Sihof*. Chyba vznikla pri spracovaní náskladov.

Podľa názoru Ing. M. Bachratého kamene, o ktorých som sa domnieval, že ide o hraničné kamene medzi ČR a Rakúskom v období medzivojnového Československa, neboli hraničné medzi štátmi, ale označovali sa nimi hranice pozemkov a ich majetelia. V prípade, keď som na zvetranom kameni identifikoval písmená ako ČR ide pravdepodobne o písmená CP, čo by mohlo znamenať *Comes Palfy - gróf Palfy* a hore nad nimi potom pôvodne mohol byť vyrytý jeho erb. To zároveň znamená, že kameň je staršieho pôvodu. Podobne sa dá vysvetliť aj erb mesta Bratislava na inom kameni.

V článku je iba okrajovo spomenuté, že Pečniansky les je súčasťou Územia európskeho významu 2. stupňa ochrany. Aj o tomto sa žiadala trochu podrobnejšia zmienka. Pečniansky les je súčasťou chránených území členských krajín Európskej únie s názvom **Natura 2000**, ktorej hlavným cieľom je zachovanie prírodného dedičstva nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre EÚ ako celok. Sústavu Natura 2000 tvoria dva typy území – chránené územia vyhlasované na základe smernice EÚ o vtákoch (chránené vtáčie územia) a územia ochrany vyhlasované na základe smernice EÚ o biotopoch (územia európskeho významu). Pečniansky les tvorí súčasť územia európskeho významu pod názvom *Bratislavské luhy* a zároveň je súčasťou aj chráneného vtáčieho územia s názvom *Dunajské luhy*. Takže rozlohou 269 ha nevelký les má štyri názvy – okrem troch spomenutých ešte na mape chránených území Natura 2000 je označený ako *Dunajský les*.

Záverom ešte niekoľko slov na margo prípravy príspevku. Podklady z potuliek po Bratislave a jeho okolí zhromažďujem a spracúvam v inom členení než v uverejnenom článku. Pôvodne som ešte neuvažoval o spracovaní príspevku pre State, ale keď sa už tak stalo, snažil som sa rešpektovať obsahové zameranie časopisu vrátane rozsahu textu a počtu obrázkov. Preto som aj improvizoval a niektoré časti skrátil, niektoré doplnil a niektoré úplne vynechal... Predsa len v článku ide o niečo nové (aspoň z môjho pohľadu) a presvedčil som sa, že náročnosť témy je o niečo väčšia ako som pôvodne predpokladal a vyžaduje si ďalšie hľadanie a zisťovanie, a to nielen v literatúre. Vyzerá to tak, že asi nikdy nemožno povedať „hotovo“, že vždy človeka niečo vyprovokuje k novému hľadaniu. A možno, že práve o tomto to je, v tom záväznejších námetu.

Viliam Kučera

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením ich názvu, miesta a termínu konania, prípadne ďalšími

informáciami je zostavený podľa podkladov, ktoré redakcii poskytli usporiadatelia podujatia. Za obsah a znenie informácií redakcia neručí.

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4 • Každú druhú nedelu v mesiaci od 9.00 do 11.00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod. ■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Dobrovičova ulica 14 (Suvorovov internát) I Každú nedelu od 8.00 do 12.00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA • Zasadacia mestskej polície, Hlavné námestie 3, I. poschodie • Každú prvú nedelu v mesiaci (okrem augusta) od 9.30 hod. ■ **KOŠICE** - FILATELIA, TELEFÓNNE KARTY • Železničná stanica, veľká zasadacia • Každú nedelu od 9.00 hod. okrem sviatkov (júl, august možnosť zmeny termínov) ■ **KOŠICE** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 • Každú nedelu od 9.00 do 12.00 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Každú druhú a štvrtú nedelu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. • CK Junior, Sládkovičova ulica ■ **LUČENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, TELEFÓNNE KARTY a iné • Bufet Malá ryba, L. Štúra 6 (pri Lekárni) • 1. a 3. nedela v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **MALACKY** - FILATELIA, každý posledný štvrtok v mesiaci okrem júla, augusta a decembra od 17.00 do 18.00 hod., prístavba Mestského úradu, Radlinského 2751/1, I. posch., č. 112 ■ **MARTIN** - FILATELIA I Výmenné schôdzky v DO Strojár, Vajanského nám. 2 • Každý pondelok od 18.00 hod. ■ **MARTIN** - NUMIZMATIKA • Penzión Čierna pani • Každý štvrtok od 16.00 do 17.00 hod. ■ **MICHALOVCE** - FILATELIA • Dom Matice slovenskej, Masarykova 42 • druhý pondelok v mesiaci o 17.00 hod. (okrem júla a augusta) ■ **NITRA** - FILATELIA I Študentský domov MLADOSŤ • Každú prvú nedelu v mesiaci od 8.00 do 12.00 hod. • Dom Matice slovenskej, Dolnočermánska 737 • Párne utorky od 15. do 17. hod. • Stoly a vstup na oboch miestach bezplatne ■ **NOVÉ MESTO nad Váhom** - FILATELIA • Mestské kultúrne stredisko • Každý štvrtok od 18.00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA • Klub dôchodcov na Podzámskej ulici • Každú druhú a štvrtú nedelu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **PIEŠŤANY** - FILATELIA, NUMIZMATIKA • Centrum voľného času Ahoj, Teplická ul. 83 • Každú nedelu od 8.30 do 10.30 hod. ■ **POPRAD** - FILATELIA • Každá prvá a tretia streda v mesiaci od 17.00 do 18.30 hod. v zasadačke pošty Poprad 2 (pri stanici ŽSR) na 2. posch. ■ **PREŠOV** - FILATELIA • Posádkový klub, Mukačevská 22 • Každý štvrtok od 16.00 do 19.00 hod. a každú nedelu od 10.00 do 12.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - FILATELIA • Stretnutia spojené s výmenou materiálu • Cukráreň EDEN pri Kláštore piaristov na ul. A. Hlinku • Každá nedela od 9.00 do 11.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA • Stretnutia spojené s výmenou numizmatickeho materiálu • Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá streda v mesiaci od 16.00 do 18.00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** - FILATELIA • Liptovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem práz-

nin) - október až marec od 17.00 hod., apríl až september od 18.00 hod. ■ **SPIŠSKÁ NOVÁ VES** - FILATELIA • klubové stretnutia Centrum voľného času ADAM, Levočská 14 • každý páry týždeň vo štvrtok o 16.00 hod., okrem júl-august ■ **TREŇČÍN** - FILATELIA • Kultúrne stredisko Dlhé Hony • Každú nedelu v mesiaci od 9.00 do 11.30 hod. okrem Veľkej noci a Vianoc. V auguste 2-týždňová dovolenka ■ **TREŇČÍN** - NUMIZMATIKA • Stretnutia spojené s výmenou v Dome armády • Každý tretí štvrtok v mesiaci od 16.00 hod. (okrem veľkých prázdnin) ■ **TRNAVA** - KF Tirnavia • Zborová sieň ECAV (vedľa ev. kostole), Nám. SNP I Každý štvrtok od 16. do 17.00 hod. ■ **VRANOV n / Topľou** - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY • Vináreň Tibava, Duklianskych hrdinov 1235 • Každú prvú nedelu po 15. v mesiaci od 10.00 do 12.00 hod. okrem prázdnin a sviatkov • Kontakt: ☎ 0905 547 950, 0911 547 950 ■ **ŽILINA** KF Žilina • Dom Matice slovenskej, Hollého 11 • Každú nedelu od 9.00 do 12.00 hod. □ (R)

REGIONÁLNE PODUJATIA

➤ 3. február 2007 TREŇČÍN

BURZA STAROŽITNOSTÍ A ZBERATELSKÝCH PREDMETOV, výstavné priestory TMM, Pod Sokolicami 43. Info: ☎ 032/651 52 11, 0905 267 519.

➤ 4. február 2007 BANSKÁ BYSTRICA

CELOŠTÁTNA FILATELISTICKÁ BURZA, aj iné odbory – Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4, od 8.00 do 12.00 hod. Info: Ladislav Hölc, Tr. SNP 48, 974 01 Banská Bystrica, ☎ 048/414 1420, 0905 964 471

➤ 11. február 2007 NITRA

HOBBY STRETNUTIE ZBERATELOV rôznych odborov. Párovská 1, od 7.00 do 12.00 hod. Ďalšie stretnutie 10.6.

➤ 18. február 2007 KOŠICE

CELOSLOVENSKÉ STRETNUTIE ZBERATELOV všetkých odborov. Kongresové a spoločenské centrum hotel KOHAL, Trieda SNP 61, od 7.00 do 12.00 hod. ☎ 055 678 7054 (od 20.00 do 21.00 hod.). Ďalšie stretnutie 13.5., 14.10., 2.12.

➤ 18. február 2007 TREŇČÍN

TRADIČNÁ CELOSLOVENSKÁ FILATELISTICKÁ BURZA – Kultúrne centrum Dlhé Hony, Ulica 28. októbra 2/1168. Ďalšie burzy: 20.5., 23.9., 11.11.

➤ 24. február 2007 NITRA

BURZA STAROŽITNOSTÍ A ZBERATELSKÝCH PREDMETOV; poriada Antik Media v SOU stavebnom Nábr. Mládeže 1. ☎ 0905 267 519.

➤ 24. február 2007 TRNAVA

BURZA ZBERATELOV ZNÁMOK, POHLADNÍK, MEDAILÍ, ODZNAKOV, PLATIDIEL a ďalších predmetov zberateľského záujmu v Dome kultúry, Trojičné nám. 10, od 7.30 do 12.00 hod. ☎ 0905 115 910. Ďalšie burzy: 24.3., 28.4. 26.5.

➤ 3. marec 2007 BRATISLAVA

MEDZINÁRODNÉ STRETNUTIE ZBERATELOV mincí, vyznamenaní, pohľadnic, odznakov a telefónnych kariet. Stredisko kultúry, Vajnorská 21, od 8.00 do 15.00. ☎ 02/4437 3763, 4437 2620.

➔ 3. marec 2007 TRENČÍN

BURZA STAROŽITNOSTÍ A ZBERATELSKÝCH PREDMETOV, výstavné priestory TMM, Pod Sokolicami 43. Info: ☎ 032/651 53 03, 0905 267 519.

➔ 10. marec 2007 BRATISLAVA

CELOŠTÁTNE VÝMENNÉ STRETNUTIE FILATELISTOV, Kultúrny dom Dúbravka, Saratovská 2/A. Objednávky stolov: Ing. Ludovít Böhm, ☎ 02/ 4329 5360

➔ 11. marec 2007 SENICA

ZÁHORÁCKA BURZA VŠETKÝCH ZBERATELSKÝCH ODBOROV (tzv. blišie trhy), reštaurácia Wiliam Wallace, Hviezdoslava ul. (vedľa hotela Senica) od 8.00 do 12.00 hod. Info: Miroslav Sukopčák, ☎ 0905 358 707. Ďalšie burzy: 8.4., 13.5., 10.6.

➔ 17. marec 2007 POPRAD

PODTATRANSKÁ FILATELISTICKÁ VÝMENNÁ SCHÓDZKA, aj iné odbory vítané. SOU stavebné, Okružná ul. Možnosť ubytovania v mieste. Info: Ing. Rančák, Štúrova 126/5, 058 01 Poprad, ☎ 0907 949 956

➔ 18. marec 2007 ŽILINA

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE, budova IN GEO, Bytčická 16, od 7.00 hod. ☎ 041/421 2977, 0904 526 563.

INZERCIA

■ **KLUB FILATELISTOV 54-01** a Združenie klubov filatelístov Košice prijímu a zašlú výbery do kolovania. Informácie na adrese správcu kolovania: Teodor Magda, Zborovská 2, 040 01 Košice Z-019

■ **KÚPIM CELINY SŠ použité na oslobodenom území** od decembra 1944 do apríla 1945 ☎ 0903 131848 Z-020

■ **FILATELIA CLUB Dolný Ohaj** (okr. NZ) – výmena známok ☎ 0907 777 165, e-mail: ohaj@post.sk, www.filateliacub.host.sk Z-021

■ **HLADÁM použité nepoškodené slovenské dobijacie kupóny GSM Orange**: Star Wars-Episode III a Superman sa vracia. ☎ 0908 14 65 59 Z-022

■ **PREDÁM známky, celistvosti, celiny** a ďalší filatelistický materiál - ČSR I., ČSR II., Slovenský štát, SR od r. 1993, ČR. Vhodné aj pre obchodníkov. Záujemcom pošlem zoznam. Cena dohodou. Tel. 055-6361909, v prac. čase ☎ 055-2295655, e-mail: gerc.miro@pobox.sk Z-023

■ **PREDÁM Kostelníčkovce pohľadnice** a zahraničné aukčné katalogy na pohľadnice. ☎ 0905 332 262 Z-024

■ **PREDÁM 29 ks pošt. lístkov** s príl. ☉ z rokov 1945-49 za 130 Sk, CDV 147 (Uničov) ☉ za 70 Sk, COB 39 (Horská služba) ★ za 70 Sk. Ivan Lužák, Púpavova 2, 841 04 Bratislava 43, ☎ 02/ 6542 5054 Z-025

■ **HLADÁM partnera-filatelistu** na výmenu poštových známok. Zbieram ★★ i ☉ známky Slovenska. Korešpondencia anglicky, rusky, ale aj slovensky a česky. Wiesław Pogorzelski, Skr. poczt. 8, 25-602 Kielce 11, Poľsko. Z-026

■ **KLUBOM FILATELISTOV zašlem výbery známok** do kolovania. Pavol Kováč, Hanojská 4, 040 13 Košice, ☎ 055 633 1619, 0918 674 007. Z-027

■ **PREDÁM 7 ks ☐** s príl. ☉ ČSR z r. 1935-38 za 110 Sk a 8 ks pohľadníc a lístkov s príl. ☉ z toho istého obdobia za 90 Sk.

Ivan Lužák, Púpavova 2, 841 04 Bratislava 43, ☎ 02/ 6542 5054 Z-028

■ **DÁM ★★ slovenské celiny 1993-2006** za PH doklady z územia Slovenska 1938-1953, listiny s nalepenými alebo natl. kolkami, poštový skart. Príp. predám za nominál vytl. známky. Ako príp. protihodnotu ponúkam čas. Filatelie 1966-1992 viazané, PH materiály 1940-2006, jednorámové exponáty. Dušan Evinic, Poľská 4, 040 01 Košice Z-029

■ **PREDÁM zn. zošitky ČSR** 70 ks po 35 Sk a 14 ks z KF Jeseník po 20 Sk., Milan Halász, Ovručská 12, 040 22 Košice. ☎ 055/632 5746. Z-030

■ **KÚPIM podpis prezidenta Gustáva Husáka** na akomkoľvek materiáli. Dr. Gurba, Zakarpatská 20, 048 01 Rožňava, ☎ 058/732 9224 večer. Z-031

■ **KÚPIM SL 2834/5** – Historické automobily, pole B alebo vymením za niektorý z C, D, G. Tiež kúpim H 2604 IX. BIB 1983, pole B, F, H alebo vymením za A, C, G. Jozef Vrabel, M. Nešpora 65, 080 07 Prešov, e-mail: vrabel@condornet.sk. Z-032

■ **HUNGARY** I supply newissues, FDC-es, year sets, want-list service. I want Slovak Republik newissues. T. BORBÉLY H-1431 BUDAPEST, Postafiók 106. Hungary. Z-033

■ **PREDÁM kompletnú zbierku ★★ známok ČR 1993-2000**, v havídkách na albumových lístoch Orion vrátane TL. Cena 11 000 Sk. Martin Germuška, M. Nešpora 32, 080 01 Prešov. Z-034

■ **PREDÁM filatelistickú pozostalosť**. ☎ 0905 332 262 Z-035

■ **KÚPIM malý skart alebo známky ČSR, SR, ČR**, aj rovnaké. Min. 5000 ks alebo 2 kg. Balogh, ☎ 0915 131 146. Z-036

■ **KÚPIM maďarské bankovky 500 Ft (Ady) a 1000 Ft (Bartók)** min. v kvalite 2/2. Peter Jurkovič, Internátna 55, 974 04 Banská Bystrica, e-mail: jurkovic@bb.netlink.sk Z-037

■ **PRIJEM kvalitné výbery** známok do 1945, série, celiny. Kolónie F, GB, P, I vítané. Aj pohľadnice. ☎ 0903 708 613. Z-038

■ **MENÍM ★★ a ☉ známky a pohľadnice**. Demendy Ferenc, Str. Heine Nr. 4, Ap. 14. 3000 41 Timisoara, Romania. Korešp. H, Ro, D. Z-039

■ **PONUKA ZNÁMOK A MINCÍ**. www.filatelia-album.sk Z-040

ČO PÍŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 1/ 2007

V úvodnom príspevku z oblasti špecializácie ČR J. Fronc predkladá návrh na označovanie známkových papierov fl. Z oblasti poštovej histórie je príspevok Fr. Beneša st., ktorý pokračuje 33. časťou seriálu Malé zastavenia na ceste filatelie a čs. poštovej správy, pričom sa opäť vracia k začiatkom, k Zakarpatskej Ukrajine. V rubrike Hlasy a ohlasy je príspevok do diskusie o čs. predbežných poštových ceninách od J. Weissensteina. V Znaleckej hliadke sa F. Beneš v rozsiahlom príspevku zaoberá zvláštnou a zriedkavou perforáciou známok prvých emisií ČSR I. Otázkou využívanía personalizovaných známok v súťažnom exponáte sa zaoberá J. Cacka. Výrobné chyby na známkach s námetom futbalu si všíma S. Kamenický. V. Feldmann otvára nový seriál: Názvy mesiacov filatelisticky a začína januárom. Z tradičných rubrik sú informácie o novinkách Českej pošty aj o nových známkach vo svete a recenzia nového katalogu Michel Západná Afrika. V správach SČF Zd. Töpfer píše o Svetovej výstave Belgica 2006.

(rubriku pripravil -pem-)

FEBRUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Zberateľské materiály a pomôcky ponúkané v tejto rubrike možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ alebo ich objednať písomne, e-mailom, prípadne aj telefonicky (➔ pozri informácie na 2.strane) **Novozaradené položky sú zvýraznené.**

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ★★

Austrália 2004, 50. výr. prvej návštevy Alžbety II, 2306 29,-
Benin 2003, Moderné letectvo, PL (6) 65,-
Benin 2003, Moderné letectvo, H 45,-

Bielorusko 2000, Rys ostrovid WWF, 373-376 35,-
 Bielorusko 2005, Svet vtákov-sova 30,-
 Bielorusko 2006, Ohrozené vtáky – Cibik
 chocholatý, séria (1) 29,-
 Bielorusko 2006, Vzácne netopiere, séria (3) 50,-
 Bielorusko 2006, Vzácne netopiere, H 99,-
Bielorusko 2006, ZOH Turín, 1 zn. 15,-
Bielorusko 2006, ZOH Turín, beh - voľný spôsob, H 50,-
Bielorusko 2006, ZOH Turín, medaila v behu, H 65,-

Britské antarktické územie 1983,
 Polárna fauna, 98-103 135,-
 Čad 2004, Mačky domáce, BI (9) 65,-

Čad 2004, Štekajúci maznáčikovia PL (9) 65,-
 Čad 2004, Nočné motýle PL (9) 65,-
 Čína 1995, Kvety, 2600-03 25,-
 Čína 1995, Zimná príroda, 2589-90 10,-
 Čína 1995, Koala a Panda veľká, 2630-31 36,-
 Čína 1995, Hist. predmety z Tibetu, 2632-35 25,-
 Čína 1995, 20. výr. diplomatických vzťahov
 s Thjaskom, (Slony v rieke), 2616-17 20,-
 Dominikánska rep., LOH Melbourne,
 560-67, 3,40 € 30,-
 Dominikánska rep., LOH Melbourne
 - olympijskí víťazi I, 585-92, 3,40 € 30,-
 Dominikánska rep., LOH Melbourne
 olymp. víťazi II, 660-67, 3,40 € 30,-
Eritrea 2002, Panda, H 45,-
Eritrea 2002, Slony, H 45,-
Eritrea 2002, Tiger, H 45,-
 Falkland isl. 1980, Morské cicavce, 295-300 120,-
 Falkland isl. 1981, Farmárske zvieratá, 316-319 99,-
 Fijii 2000, Chránené chrobáky, 912-915 120,-
 Fijii 2002, Sladkovodné ryby, 1002-1005 120,-
 Kazachstan 1998, čierny bocian, plameniak
 brodivé vtáky, 226-28 86,-
 Kazachstan 1998, Mačka divá, rys,
 snežný leopard, 229-31 86,-
 Kokosové ostrovy 1980, 25r. pod austr. správou,
 56-60 45,-
 Kokosové ostrovy 1981, Lietadlá, 68-72 55,-
 Kokosové ostrovy 1981, 100. výr. úmrtia Ch. Darwina
 a 150. r. teórie o vzniku atola, 78-80+BI 1 90,-
 Kongo 2002, Papagáje, PL(9) + 2H 99,-
 Kongo 2002, Sovy, PL + 2H 99,-
 Kongo 2002, Vodné vtáctvo, PL (9)+2H 99,-
 Kongo 2002, Praveké jaštery, PL (9)+2H 99,-
 Kongo 2002, Život za polárnym kruhom
 -tučniaci, PL (9)+2H 99,-
 Kongo 2004, Lokomotívy, vlaky, BI (9) 65,-
 Kongo 2004, Motýle, BI (9) 65,-
 Kongo 2002, Motýle, PL (9) + 2 H 99,-
 Kongo 2002, Huby, PL (9) + 2H 99,-
 Kongo 2004, Orchidey, PL (9) 65,-
 Kongo 2004, Rôzne druhy vtákov, PL (9) 65,-
 Kongo 2004, Oslava lietadiel Concorde, PL (9) 65,-
 Kuba 1991, Japonské umenie, 3509-14 120,-
Libéria 1973, Historické autá, 889-894 75,-
Libéria 1996, Výstava známok CAPEX '96
Toronto, Lokomotíva, H 148 65,-
Libéria 1996, Motýle, 1660-1668, PL (9) 360,-
Libéria 1997, Ohrozená afr. fauna,
1807-1818, PL (12) 360,-
Maledive Isl., W. Churchill, 201-206 □ 190,-

FEBRUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Moldávia 2005, Hady, jašterice, korytnačky, 4+H	120,-
Moldávia 2006, Lesná fauna, 4 + H	155,-
Niue 2001, Ostrovny krab (Birgus latro), 962-965	120,-
Norfolk Isl. 1983, Huby, 302-305	95,-
NSR-Berlin 1973, Fauna-dravé vtáky, 442-445	99,-
NSR 1968, Fauna-zriedkavé zvieratá, 549-552	45,-
Paraguay 1970, Križová cesta, 2017-23, bez leteckých	15,-
Paraguay 1970, Umenie - kytice, (Renoir, Monet...), 2092-98	15,-
Paraguay 1970, Umenie - A. Dürer, 2117-23 bez leteckých	15,-
Paraguay 1971, Umenie - lovecké motívy, (Velazquez, Brun, Vernet), 2185-94	35,-
Paraguay 1971, Japonské umenie, 2199-2205, nekompl.	25,-
Paraguay 1972, Umenie - múzeum Asunción, 2325-34	35,-
Paraguay 1972, Fauna, 2385-91, bez leteckých	15,-
Paraguay 1973, Motýle, 2794-2801	40,-
Paraguay 1975, Umenie (Velazquez, Watteau, Rembrandt...), 2646-53	40,-
Paraguay 1975, Fauna, 2664-71	30,-
Paraguay 1975, Michelangelo, 2679-86	45,-
Paraguay 1976, Mačky, 2765-72	30,-
Polsko 1989, Apollo 11, 3206A - hářček	45,-
Polsko 1991, Motýle (Aporia crataeci), BI 115, hologram, 3,00 €	35,-
Polsko 2006, 250. výr. Nar. W.A. Mozarta, 1 zn.	35,-
Polsko 2006, ZOH Turín 2006, zn+k	40,-
Polsko 2006, Svetová výstava psov, 5-páska	115,-
Rep. Côte d'Ivoire 2002, Psi I., PL (6)	50,-
Rep. Côte d'Ivoire 2002, Psi II., PL (6)	50,-
Seychelles 1956, Pamätník padlým hrdinom	30,-
St. Tome E Principe 1980, 10. výročie výstupu na mesiac, 650, (BI 45), 15 €	180,-
Thajsko 2003, 10. výročie diplomatických vzťahov s Juhoafrickou rep. (Slony) (2)	20,-
Tuvalu 1994, 25. výr. výstupu na mesiac, 701-704	120,-
Ukrajina 2005, Historické lokomotívy, 4	60,-
Ukrajina 2006, Chránené prírodné parky, H	70,-
Ukrajina 2006, Historické lokomotívy, séria (4)	60,-
Umm-Al-Quiwain 1972, Kľaňanie troch kráľov, H	50,-
Upperyafa 1967, LOH Mexico '68, BI 1, 5,50 €	50,-
Yemen 1970, MS vo futbale Mexico '70, BI 191	50,-
Yemen 1970, Plyšové hračky, psy 3-rozm., 1040-45	60,-
Zaire 1983, Národný park-Garamba, 1079-83	95,-
Zimbabwe 1981, Deň stromu, 255-258, 3,60 €	40,-

Kružkový zakladač s kazetou na albumové listy A 4 v euroobale

Albumové listy so známkami sú uložené prehľadne a bezpečne.

Povrch je z hnedej plastickej fólie

Kružkový zakladač	285 Sk
Kazeta	295 Sk
Cena za komplet	550 Sk
Názov krajiny (samolepka)	25 Sk

Katalógy použité

Michel č. 2 Karibské ostrovy 1995	690,-
Michel č. 5 Ázia 1994 (2 zv. A-Z)	760,-
Michel č. 8 Južná a juhových. Ázia	1300,-
Michel CEPT 2003	420,-
Michel - Súkromné celiny 1987	300,-

Monografie čs. známok

č. 2 Legionárske 1919 a Hosp. a veda 1923	320,-
č. 3 Výplatné známky 1923-1939	250,-
č. 5 SO 1920	350,-
č. 13+14 České pošt. pečiatky od najst. dób do r. 1918	180,-
č. 16 I.+II. Československé poštové pečiatky poprevratové razítka 1918-1920	150,-
Ocelotisk z plochých desek – poštovní známky a aršíky, I. diel s čiernotlačou (20 Kčs letecká L 36 – kúpele Sliach, katalóg 500 Kč)	650,-
Poštová história – zborník prednášok zo seminára v B. Bystrici sept. 2006, v slov. a maď., 90 str., hrebeňová väzba	200,-

FEBRUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety

Benin 2003, Sladkovodné ryby, BI (6) + H	33,-	Výstup na mesiac, (8)	25,-
Benin 2003, Svet dinosaurov, PL (6) + H	35,-	Paraguay 1976, Plachetnice, (8)	25,-
Kongo 2005, Kolibrík, BI (6) + H	33,-	Paraguay 1976, Domáce zvieratá, (8)	25,-
Kongo 2005, Rôzne vtáky BI (6) + 2H	38,-	Paraguay 1976, 200 r. USA, dobývanie západu, (8)	25,-
Kongo 2005, Kačky a divé mačky BI (6) + 2H	38,-	Paraguay 1977, História letectva (8)	25,-
Kongo 2005, Impresionisti PL (5)	30,-	Paraguay 1978, Vojenské rovnosaty, (9)	29,-
Kórea 1976, Dieselová lokomotíva, H	15,-	Paraguay 1979, Vývoj letectva, (9)	29,-
Kórea 1976, Lokomotívy, PL (7+K)	21,-	Paraguay 1979, Formuly 1, (9)	29,-
Korea 1977, Podmorský svet ulitníkov, PL (5+k)	25,-	Paraguay 1979, 100 r. elektrifikácie železníc	
Korea 1977, Motýle, PL(6)	30,-	vývoj el. lokomotív, (9)	29,-
Kórea 1978, MS vo futbale Argentína, PL (4)+H	22,-	Paraguay 1979, Obrazy A. Dürera, Rok dieťaťa (9)	29,-
Kórea 1978, História MS vo futbale		Paraguay 1980, Vojenské lietadlá,	
1930-1978, PL(12)+H	46,-	75. výročie OAC, Zeppelin (9)	29,-
Kórea 1978, Námorné lode, PL(5+K)	18,-	Paraguay 1981, letecké, vianoce, obrazy	
Kórea 1978, Poštová história, PL (8)	15,-	Madony s dieťaťom (3)	22,-
Kórea 1978, Letecká doprava, PL (8)+H	35,-	Paraguay 1982, Monoposty F1, (7)	24,-
Kórea 1979, Včela medonosná, H (3)	10,-	Paraguay 1982, Skauti a príroda (fauna) (10)	30,-
Kórea 1979, Ruže, PL(6)	18,-	Paraguay 1983, Historické automobily (10)	35,-
Kórea 1979, MS v stolnom tenise, PL(6)	18,-		
Kórea 1979, „Zeppelin“, PL (3)+H	25,-		
Kórea 1979, ZOH Lake Placid, 2H	20,-		
Kórea 1980, 100 r. elektrifikácie železníc, PL (2)	35,-	Paraguay 1983, Vtáky (7)	24,-
Kórea 1980, MS vo futbale 1978-82, PL(4)+H	22,-	Paraguay 1983, letecké, 25. výročie IMO,	
Kórea 1980, 50 r. preletu Zeppelinu		490. výročie objavenia Ameriky (3)	18,-
cez Sev. pól, PL(4)+H	35,-	Paraguay 1986, letecké, filat. výstava, AMERIPEX '86 (3)	22,-
Kórea 1980, Svetový deň červeného kríža, PL (8)	15,-	Paraguay 1986, Parné lokomotívy (3)	12,-
Kórea 1981, MS vo futbale Španielska '82, PL(6)+H	28,-	Paraguay 1986, 150 rokov nemeckých dráh (3)	12,-
Kórea 1981, Rozprávky a povesti		Paraguay 1987, 500 rokov objavenia Ameriky-II. (5)	22,-
rôznych národov, PL (8)	15,-	Paraguay 1987, Závodov automobilov I., (5)	22,-
Kórea 1982, Narodenie následníka trónu		Paraguay 1987, Závodov automobilov II, (5)	22,-
princa Williama, PL (4)+H	15,-	Paraguay 1987, 500r. objavenia Ameriky	
Kórea 1983, ZOH Sarajevo, H(3)	18,-	– plachetnice, (5)	22,-
Kórea 1983, LOH Los Angeles, PL (5+k) +H	45,-	Paraguay 1988, LOH Seoul, (5)	22,-
Kórea 1983, Umenie - S. Lochner, H	15,-	Paraguay 1989, Mačky, (5) 0	22,-
Kórea 1985, Historické automobily, Mercedes, H 15,-		Paraguay 1989, MS vo futbale Taliansko 1990, (5)	22,-
Kórea 1985, MS vo futbale Mexiko 86		Paraguay 1989, Rôzna fauna, (5)	22,-
- Aztécky štadión, H	15,-	Paraguay 1989, Jazdci F1 - história (5)	22,-
Kórea 1989, ZOH Sapporo – Innsbruck, (9+k)	25,-	Paraguay 1990, 150 rokov poštovej známky (5)	22,-
Kórea 2004, Hus WWF, (4)	18,-	Paraguay 1990, Historické poštové kočiare (5)	22,-
Kórea 2004, Hus WWF, (4x 4 bloky)	80,-	Poľsko 1981, Lovná zver, (6)	18,-
Kuba 1995, Vtáčstvo na ostr. „Cayo Coco“ (6)	18,-	Poľsko 1985, Vlk WWF, (4)	12,-
Kuba 2003, Kubánsky krokodíl WWF, (4)	14,-	Poľsko 1986, Historickí požiari, (1)	5,-
Kuba 2003, Ostrovné vtáky, (4)	15,-	R.de Côte D'Ivoire 2003,	
Kuba 2003, Polárna fauna, Expo Bangkok 2003, (5+H)	29,-	Fauna afrických planín BI (6) + H	33,-
Mauretánia 2003, Ochrana prírody BI (3)	25,-	Vietnam 1990, Psi, 7+H	42,-
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie BI (2)	22,-	Vietnam 1990, Akváriové ryby, (6)	18,-
Paraguay 1976, Dobývanie kozmu, družice,		Vietnam 1990, Lode, (6)	18,-
		Vietnam 1990, Historické. plachetnice, (6)	18,-
		ZSSR 1975, Sojuz a Apollo, H	15,-

FEBRUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Katalógy nové

Špecializované netto katalógy ZBERATEĽ – SLOVENSKO

(známky, celiny, FDC, COB, CDV, NL, ZZ, CSO, CM, PT):

Roky 1993-1994	58,-
Roky 1995-1996	68,-
Roky 1997-1998	58,-
Rok 1999	29,-
Roky 2000-2001	58,-
Rok 2002	44,-
Rok 2003	58,-
Rok 2004	38,-
Rok 2005	44,-
Rok 2006	44,-

Zostava všetkých 10 ks katalógov len za 430,-

Aktualizovaný cenník Zberateľ známok Československo 1945-1992, 12 strán bez vyobrazení 18,-

Aktualizovaný cenník Zberateľ známok Slovensko 1939-1945, 8 strán s vyobrazeniami: www.zberatel.com

Známky základného radu podľa aktualizovaného cenníka Slovensko 1939-1945 sú v stálej ponuke firmy Zberateľ

Katalóg ERVO SLOVENSKO 1939-1945, 1993-2005 350,-

Novotný: Mince Jozefa I. 1705-1711 a Františka II. Rákocziho 1703-1711	195,-
Novotný: Mince Karla VI. 1711-1740, I.vydanie	265,-
Novotný: MINCE MÁRIE TERÉZIE 1740-1780 (II.doplnené vydanie 2001)	235,-
Novotný: Mince Františka Lotrinského (1745-67), (1766-80)	250,-
Novotný: Mince Jozefa II 1765-1790 a Leopolda II 1790-1792	240,-
Novotný: Mince Františka I. 1792-1835	185,-
Novotný: Mince a korunovačné medaily Ferdinanda V. (1835-1848), 2006	185,-
Novotný: Mince Františka Jozefa I.(1848-1916) nové vydanie r.2006	325,-
Novotný: Mince Leopolda I. (1657-1705)	330,-
Novotný-Mouliš: Katalóg mincí ČSR 1918-92, ČR a SR 1993-2006	325,-

Ponúkame albumové listy, Pofis aj formátu A 4:

- s nápisom SLOVENSKO	á 5,-
- bez nápisu	á 4,-
- so štvorcovou podtlačou (len formát Pofis)	á 4,-

Zásobníky na známky, havidky

Zásobník Lindner, A 4, čierne listy,	
16-listový	490,-
30-listový	780,-
Zásobník Schaubek, A4, 16-listový, biele listy,	
s logom i bez loga Slovenskej pošty	360,-
A4, 8-listový, biele listy, bez loga	180,-
Havidky čierne, šírka 30, 32, 38, 40, 44, 52,	
55, 58, 60, 85 mm - balíček	60,-
Havidky čierne na PL:	
ležaté, veľkosť 175x116 mm	- ks 15,-
stojaté, veľkosť 116x175 mm	- ks 15,-
Havidky biele na PL:	
ležaté, veľkosť 175x120 mm	- ks 15,-
stojaté, veľkosť 120x175 mm	- ks 15,-
stojaté, veľkosť 135x185 mm	- ks 19,-

Zásobníky na mince

Zásobník 10-listový, možnosť doplnenia listov (3 alebo 4 otvory)	365,-
Náhradné listy	
12-okienkové 55x53 mm	- 1 list 30,-
20-okienkové 41x42 mm	- 1 list 33,-
30-okienkové 31x35 mm	- 1 list 35,-

Zásobníky na FDC (celistvosti)

Do veľkosti 190 x 120 mm. Dosky sú z plastovej fólie, vatované. Fóliové listy (50 ks) sa plnia zhora a obsahujú čiernu papierovú vložku.
Farby: zelená, modrá, čierna a červená 390,-

Pinzety a lupy

Pinzeta Prinz-Solingen alebo Lindner (špicatá, lopatkovitá alebo okrúhla), kus	85,-
Pinzeta Lindner, lopatkovitá zahnutá	155,-
Pinzeta lopatkovitá alebo špicatá, dĺžka 150 mm	260,-
Ďalšie lupy podľa Zberatelya 9, 10/2005 alebo na www.zberatel.com	

Filatelistické nálepky

Nálepky firmy LINDNER 1000 ks - balíček á 64,-

Obaly na albumové listy

Formát A 4 (tzv. Euroobal) - 10 ks 15,-

FEBRUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Albumové listy Zberateľ SLOVENSKO

	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1993	19,-	75,-	32,-	120,-
Ročník 1994	19,-	75,-	48,-	185,-
Ročník 1995	22,-	75,-	48,-	175,-
Ročník 1996	22,-	75,-	54,-	195,-
Ročník 1997	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1998	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1999	21,-	75,-	59,-	245,-
Ročník 2000	17,-	65,-	48,-	185,-
Ročník 2001	32,-	95,-	48,-	215,-
Ročník 2002	22,-	75,-	75,-	285,-
Ročník 2003	28,-	85,-	80,-	305,-
Ročník 2004	17,-	65,-	53,-	220,-
Ročník 2005	18,-	68,-	65,-	245,-
Ročník 2006	21,-	69,-	68,-	252,-

I.časť : základné známky a hárdčky,

II.časť : PL, varianty kupónov a známky z hárdčokov

Pri objednávaní prosíme vždy uviesť ročník, jeho časť (I. alebo II.) a formát (Pofis alebo A 4) !

Listy ponúkame bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).

Formáty: Pofis a A 4. Ceny sú rovnaké!

Albumové listy SLOVENSKO 1939-1945

základný rad, 17 listov

BZ	135,-	Z	425,-
----	-------	---	-------

Albumové listy PROTEKTORÁT ČECHY A MORAVA 1939-1945

základný rad, 12 listov

BZ	95,-	Z	320,-
----	------	---	-------

Albumové listy ČESKÁ REPUBLIKA

	BZ	Z
Ročník 1998	155,-	485,-
Ročník 1999	185,-	490,-
Ročník 2000	190,-	495,-
Ročník 2001	195,-	525,-
Ročník 2002	185,-	515,-
Ročník 2003	220,-	740,-
Ročník 2004	180,-	550,-
Ročník 2005	185,-	530,-
Ročník 2006	280,-	655,-

Ročník 1988, 1999 len formát Pofis, ročníky 2000 - 2004 formát Pofis aj A 4 (cena rovnaká).

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO

Ročník	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
1992 Pofis aj A4	24,-	85,-	46,-	175,-
1991 Pofis aj A4	24,-	85,-	80,-	255,-
1990 Pofis aj A4	34,-	125,-	58,-	205,-

1989 a ↓ len A4	45,-	150,-	45,-	175,-
Ročník 1988	65,-	235,-	90,-	310,-
Ročník 1987	45,-	155,-	120,-	395,-
Ročník 1986	45,-	150,-	105,-	350,-
Ročník 1985	56,-	195,-	80,-	255,-
Ročník 1984	50,-	190,-	95,-	325,-
Ročník 1983	50,-	195,-	85,-	275,-
Ročník 1982	70,-	255,-	85,-	295,-
Ročník 1981	55,-	195,-	85,-	275,-
Ročník 1980	55,-	195,-	80,-	255,-
Ročník 1979	45,-	155,-	95,-	325,-
Ročník 1978	60,-	235,-	75,-	235,-
Ročník 1977	55,-	210,-	195,-	650,-
Ročník 1976	45,-	150,-	60,-	210,-
Ročník 1975	56,-	195,-	190,-	595,-
Ročník 1974	56,-	195,-	182,-	575,-
Ročník 1973	48,-	150,-	105,-	350,-
Ročník 1972	56,-	195,-	65,-	235,-
Ročník 1971	48,-	170,-	75,-	255,-
Ročník 1970	56,-	195,-	110,-	370,-
Ročník 1969	52,-	195,-	75,-	255,-
Ročník 1968	75,-	260,-	110,-	350,-
Ročník 1967	55,-	195,-	50,-	170,-
Ročník 1966	65,-	215,-	48,-	170,-
Ročník 1965	65,-	225,-	-	-
Ročník 1964	48,-	160,-	-	-
Ročník 1963	48,-	160,-	-	-
Ročník 1962	48,-	170,-	-	-
Ročník 1961	56,-	175,-	-	-
Ročník 1960	48,-	165,-	-	-
Ročník 1959	42,-	140,-	-	-
Ročník 1958	40,-	135,-	16,-	50,-
Ročník 1957	40,-	140,-	16,-	50,-
Ročník 1956	32,-	110,-	-	-
Ročník 1955	48,-	170,-	-	-
Ročník 1954	34,-	115,-	-	-
Ročník 1953	48,-	170,-	-	-
Ročník 1952	56,-	190,-	-	-
Ročník 1951	32,-	110,-	-	-
Ročník 1950	32,-	115,-	-	-
Ročník 1949	24,-	80,-	16,-	65,-
Ročník 1948	32,-	110,-	48,-	165,-
Ročník 1947	16,-	55,-	32,-	115,-
Ročník 1946	16,-	55,-	8,-	30,-
Ročník 1945	48,-	180,-	18,-	30,-

FEBRUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky z dnešnej ponuky námetových emisií © (str. 42)

FEBRUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky z dnešnej ponuky námetových emisií ★★ (str.40 – 41)